

Mia Elena Reyes

Foreldres fordeling av omsorgsoppgaver

En kvantitativ undersøkelse om utøvelse av omsorgsoppgaver, sett i sammenheng med parforhold, sosioøkonomiske forhold og betydning av kjønn

**Masteroppgave i Familiebehandling
OsloMet – storbyuniversitet
Fakultet for samfunnsvitenskap**

Abstract

A new phase in life begins when children become part of the family. This event often brings joy to the parents but requires adjustments, which some parents experience more demanding than others. General perception is that parents in a relationship can relieve each other compared to single parents who may have difficulty making everyday life work. The purpose of this master's thesis is to shed light on parents' distribution of primary care tasks between themselves, and whether this can be seen in connection with gender and contextual conditions. Contextual conditions reference to socio-economic factors and different aspects of the relationship.

This survey is based on the data material from the LOGG study, which is a European survey based on two other surveys, "Life cycle, aging and generation" (NorLAG) and "Generations and Gender Survey" (GGS).

The results from my analysis show a higher probability of sharing tasks with a partner when parents are more satisfied with their relationship and have connections outside the home, such as a workplace and/or a supportive network. Furthermore, the results show that parents who perform the care tasks on their own usually lack a positive connection outside their home and with a partner.

The study's findings sheds light on different parenting practices and can be seen in connection with what can affect task organization in the home and parents general capacity. These are factors that can contribute to a circular mindset in meeting with parents.

Sammendrag

En ny fase i livet begynner når man får barn. Denne begivenheten er noe som ofte bringer med seg glede for foreldre, men det er likevel en situasjon som krever tilpasning, som noen foreldre opplever som mer krevende enn andre. En generell oppfatning baserer seg på at foreldre i parforhold kan avlaste hverandre, i motsetning til aleneforsørgere som kan ha vansker med å få hverdagen til å gå opp. Hensikten med denne masteroppgaven er å sette søkelys på foreldres fordeling av de praktiske omsorgsoppgavene seg imellom, og om det kan ses i sammenheng med kjønn og kontekstuelle forhold. Med kontekstuelle forhold menes sosioøkonomiske faktorer og forskjellige aspekter ved parforholdet.

Denne undersøkelsen er basert på datamaterialet fra LOGG studien, som er en europeisk undersøkelse som har utgangspunkt i to andre undersøkelser, «Livsløp, aldring og generasjon» (NorLAG) og «Generations and Gender Survey» (GGS).

Mine analyseresultater viser høyere sannsynlighet for å dele på omsorgsoppgaver med partner når foreldre er mer fornøyde med parforholdet og har en tilknytning utenfor hjemmet, som arbeidsplass og et støttende nettverk. Videre viser resultatene at foreldre som utfører omsorgsoppgavene på egenhånd som regel mangler positiv tilknytning utenfor hjemmet og med partner.

Studiens funn kan belyse ulike foreldrepraksiser og ses i forbindelse med hva som kan påvirke organiseringer i hjemmet, i tillegg til å sette søkelys på foreldres kapasitet. Dette er faktorer som kan bidra til en sirkulær tankegang i møte med foreldre.

Forord

Det å skrive denne masteroppgaven har vært veldig lærerikt, samtidig som det har vært en utfordrende prosess til tider. Jeg må rette en stor takk til mine veiledere Åsmund Hermansen og May-Britt Solem, som har kommet med gode og konstruktive tilbakemeldinger, bistått meg i hvordan jeg kunne bearbeide variablene og hjulpet med å samle oppgaven til en helhet. Jeg ønsker også å gi takk til Norsk senter for dataforskning for å gi meg tillatelse til å benytte meg av LOGG undersøkelsens datamateriale til min undersøkelse¹.

Jeg har vært så heldig at jeg har fått god støtte fra familie og venner, som også har vist stor tålmodighet. Her vil jeg spesielt trekke frem min gode venninne Mariann som har bidratt med gode tilbakemeldinger og interessante refleksjoner. Til slutt må det rettes en stor takk til min kjære Thomas, som alltid har heiet på meg, gitt meg omsorg og oppmuntret meg.

Takk!

Fredrikstad, 16. november 2020

Mia Elena Reyes

¹ «LOGG-studien er finansiert av Norges forskningsråd (prosjekt nr. 168373), Helse- og omsorgsdepartementet, Arbeidsdepartementet, Barne-, likestilling- og inkluderingsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet, Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) og Statistisk sentralbyrå. NorLAG- og LOGG- datasettet er gjennom prosjektet ACCESS Life Course Database del av Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur, finansiert av Norges forskningsråd (prosjekt nr. 195403) og NOVA. Dataene er distribuert av Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS. Ingen av de ovennevnte institusjonene er ansvarlig for analysene av dataene eller de tolkninger som er gjort.»

Figuroversikt

Figur 1: Illustrasjon av «Systemisk samtale»

Figur 2: Illustrasjon av «Familiestress- og familiepressmodellen»

Figur 3: Frekvensfordeling av alder hos respondentene

Figur 4: Frekvensfordeling av yngste alder hos barnet

Figur 5: Frekvensfordeling av eldste alder hos barnet

Tabelloversikt

Tabell 1: Deskriptiv statistikk av antall barn hos respondentene

Tabell 2: Deskriptiv statistikk av indikatorene for omsorgspraksiser

Tabell 3: Fordeling mellom *du*, *deling* og *partner*

Tabell 4: Krysstabellanalyse: fordelingen av de uavhengige variablene på de avhengige variablene

Tabell 5: Bivariate korrelasjoner mellom den avhengige variabelen *du* og alle de uavhengige variablene

Tabell 6: Regresjonsanalyse mellom den avhengige variabelen *du* og de uavhengige variablene

Tabell 7: Regresjonsanalyse mellom den avhengige variabelen *deling* og de uavhengige variablene

Tabell 8: Regresjonsanalyse mellom den avhengige variabelen *partner* og de uavhengige variablene

Tabell 9: Presentasjon av analyseresultatene knyttet til oppgavens hypoteser

Vedlegg:

Tabell 10: Bivariate korrelasjoner mellom den avhengige variabelen *deling* og alle de uavhengige variablene

Tabell 11: Bivariate korrelasjoner mellom den avhengige variabelen *partner* og alle de uavhengige variablene

Tabell 12: Regresjonsanalyse med filter for kjønn

Innholdsfortegnelse

Abstract	i
Sammendrag	iii
Forord	v
Figuroversikt	vii
Tabelloversikt	ix
1.0 Introduksjon	1
2.0 Teori og tidligere forskning	3
2.1 Kontekst og strukturell tenkning	3
2.2 Sosioøkonomiske forhold	7
2.3 Kjønn	10
2.4 Foreldrekapasitet	11
2.4.1 Mestring og salutogenese	13
3.0 Mål og data	15
3.1 Datamaterialet	15
3.2 Variablene og konstruksjon av disse	16
3.2.1. Avhengig variabel: Omsorgspraksiser	17
3.2.2 Uavhengig variabel	19
Sosialt nettverk/støtte	20
Parforholdet	21
Arbeidssituasjon	22
Økonomisk situasjon	22
Kjønn	23
3.2.3 Bakgrunnsvariabel	23
3.3 Hypoteser	24
Hypoteser for utføring av omsorgsoppgavene på egenhånd	24
Hypoteser for deling av omsorgsoppgavene	25
Hypoteser for partner som utfører omsorgsoppgavene	25
4.0 Dataanalyse	26
4.1 Univariat analyse – en variabel	26
4.2 Bivariat analyse – to variabler	26
4.3 Multivariat analyse – flere variabler	27

4.4 Vurdering av undersøkelsens kvalitet	28
4.4.1 Reliabilitet	28
4.4.2 Validitet	29
4.4.3 «Missing data»	30
4.5 Etikk	31
5.0 Fortolkning av analyseresultatene	33
5.1 Univariat	33
5.1.1 Bakgrunnsvariabler	33
5.1.2 Avhengige variabler	34
5.2 Bivariat	36
5.2.1 Krysstabellanalyse	36
5.2.2 Korrelasjonsanalyse Pearsons r	39
5.3 Multivariat	41
5.3.1 Regresjonsanalyse mellom <i>du</i> og de uavhengige variablene	42
5.3.2 Regresjonsanalyse mellom <i>deling</i> og de uavhengige variablene	45
5.3.3 Regresjonsanalyse mellom <i>partner</i> og de uavhengige variablene	47
5.4 Oppsummering	48
6.0 Diskusjon	51
6.1 Organisering av omsorgspraksiser	51
6.1.1 Foreldres mestringskapasitet	55
6.2 Hvorfor er dette viktig for familierapi?	56
6.3 Oppgavens begrensninger	58
6.4 Videre forskning	59
7.0 Konklusjon	60
Litteraturliste	61
Vedlegg 1: Godkjennelse fra NSD	65
Vedlegg 2: Bivariatanalyse for <i>deling</i>	67
Vedlegg 3: Bivariatanalyse for <i>partner</i>	68
Vedlegg 4: Regresjonsanalyse - kjønn	69

1.0 Introduksjon

Mange mennesker med barn forteller at det å få barn er en gave, samtidig som det også er krevende, spesielt med tanke på å få hverdagen til å gå opp. Hvordan hverdagslivet organiserer seg før og etter de har fått barn kan by på utfordringer for den enkelte, samtidig som andre opplever å mestre den nye tilværelsen. Foreldrepraksiser kan bringe med seg mange nye opplevelser, prøvelser og erfaringer. Det belyses stadig i media hvor krevende det er å være aleneforsørger og hvor vanskelig det er å få endene til å møtes, dette er også et tema for en rekke forskningsartikler. Ved å belyse vanskelige livssituasjoner hos aleneforsørgere, viser det også et bakenforliggende skille fra foreldre som er i et partnerskap.

Dette forskningsprosjektet har som hensikt å undersøke hvordan foreldre som er i et parforhold organiserer hverdagen sin, med bakgrunn i kontekstuelle forhold foreldre befinner seg i, slik som opplevelser av sitt sosiale nettverk/støtte, arbeidssituasjon og økonomi. Videre er det hensiktsmessig å undersøke opplevelser av parforholdet de befinner seg i, og om kjønn har betydning for hvem som utøver omsorgspraksiser. Det er praktiske omsorgsoppgaver som danner utgangspunktet for foreldrepraksiser som utforskes i masteroppgaven. Problemstilling for oppgaven er: *Hvordan påvirker kjønn og kontekstuelle forhold omsorgspraksiser i et parforhold?* Med kontekstuelle forhold menes det her sosioøkonomiske faktorer og forhold ved parforholdet. Dette vil bli sett i lys av foreldres mestringskapasiteter.

Denne undersøkelsen baserer seg på datamateriale fra den longitudinelle europeiske spørreundersøkelsen «Life-course, generation and gender» (LOGG), som har som hensikt å få innsikt i demografiske og sosiale endringer i samfunnet. Gjennom dette datamateriale vil jeg kunne studere flere variabler som baserer seg på besvarelser fra et flertall av foreldre. Dette kan være et nyttig tillegg for familierapeutisk forskning, ettersom det er færre kvantitative familierapi studier innenfor foreldres omsorgspraksiser.

Det teoretiske grunnlaget til masteroppgaven er en systemisk tankegang, som redegjøres for gjennom systemteori og strukturell familierapeutisk retning. Dette er et utgangspunkt som vil bidra til å gi meg forskjellige perspektiver for forståelse av konteksters betingelser for foreldre, sett i lys av oppgavens funn. Betingelser er på sett og vis vilkår som kan påvirke situasjoner foreldre befinner seg i. Jeg kommer nærmere tilbake til dette i kapittel 2.1. Videre i kapittelet vil det redegjøres for sosioøkonomiske forhold, foreldrepraksiser og mestringskapasiteter. I kapittel 3 vil jeg presentere oppgavens datamateriale, og redegjøre for

oppgavens hypoteser. Videre vil jeg i kapittel 4 presentere analysemetoder som anvendes i oppgaven, deretter vil vurderinger av undersøkelsens kvalitet og etikk belyses. I kapittel 5 vil oppgavens analyseresultater presenteres sammen med mine fortolkninger, og avslutningsvis i del 5.4 vil jeg oppsummere oppgavens resultater. Deretter vil jeg i kapittel 6 diskutere mine funn sett i lys av oppgavens teoretiske perspektiver. Avslutningsvis i kapittel 6 vil jeg redegjøre for hvilken betydning mine funn kan ha for familieterapeutiske praksiser, i tillegg til forslag for ytterligere forskning. Til slutt vil jeg i kapittel 7 gi en konklusjon for masteroppgavens arbeid.

2.0 Teori og tidligere forskning

Med utgangspunkt i foreldrepraksiser kan man utforske ulike forhold og faser i familieliv. Fokusområde for min oppgave er hvordan ulike kontekster kan påvirke samhandlinger mellom foreldre og barn. Familiens samhandlinger kan ses i lys av (1) hvilke måter hverdagsliv i familier organiseres og (2) *hvem* som utøver omsorgspraksiser.

I denne delen vil det først belyses forskjellige sider ved begrepet kontekst, hvor mitt utgangspunkt er strukturell familierapeutisk retning, før det blir gjort rede for noen spesifikke deler av konteksten. Dette innebærer sosiale- og økonomiske forhold, foreldrepraksiser og foreldrestress, mestring, opplevelse av sammenheng, og til slutt betydning av kjønn i forbindelse med familielivet.

2.1 Kontekst og strukturell tenkning

Gjennom å ha en helhetlig tankegang rundt hverdagsliv til foreldre, kan det å belyse kontekster de befinner seg i, bidra til større forståelse av familieliv. Kontekst er et begrep som kan defineres som *sammenhengen* som individet befinner seg i. En slik definisjon kan gi forståelse for bakgrunnen for individers handlinger, altså hvilke sammenhenger som kan påvirke visse handlinger (Svennevig, 2019). Dette vil si at kontekst er formet av situasjoner, omgivelser, systemer, steder og relasjoner. Kontekst kan derfor også benevnes som disse formene i oppgaven. Jeg vil her redegjøre for noen kontekster fra ulike perspektiver innen strukturell familierapi og systemteori, som belyser forskjellige samhandlingsmønstre. Felles for disse perspektivene er en *helhetstankegang*.

Figur 1 Illustrasjon lånt av Liv Frøylands bok «Systemisk samtale». Jeg opplever at illustrasjonen fremviser hvordan mange forhold ligger i bakgrunnen i terapisamtalen.

Vi mennesker beveger oss mellom flere kontekster, og Ingerid Bø (2010) beskriver i sin avhandling dette som pendling mellom hjemmet og kontekster utenfor, slik som mellom arbeidsplassen, fritidsaktiviteter, skole eller barnehage. Kontekster kan betegnes som ulike arenaer, systemer eller strukturer som en person er en del av, hvor de ulike omgivelsene er sammensatt av kultur, verdier og sosial organisering, noe som kan gi både direkte og indirekte betingelser eller virkninger for foreldre og barns liv (Bø, 2010). Systemer kan også bestå av flere subsystemer, slik som et subsystem med foreldre og et for barn, mens de begge også er deltakere i familiesystemet (Hutchinson & Oltedal, 2003).

Et familiesystem, som alle andre systemer, er stadig i bevegelse. I hvert system er det tilhørende normer, i tillegg til forventninger til ulike roller som er i samme kontekst (Hutchinson & Oltedal, 2003). I strukturell familierapiretning, med Salvador Minuchin i spissen, fremheves det at *hvordan et individ er*, kan ses i sammenheng med hvilken kontekst individet *er i* (Johnsen & Torsteinsson, 2016). Utgangspunktet for strukturell retning er å undersøke og undre seg over familiens organisering, som er en måte å kartlegge om familien har en dysfunksjonell familiestruktur (Hutchinson & Oltedal, 2003). En annen tilnærming er å styrke familiemedlemmers ressurser, og ha fokus på familiers fungerende strukturer (Hansen & Solem, 2017). Familier har ofte selv ressurser til å løse sine problemer (Frøyland, 2017).

En tilnærming i strukturell retning er systemteori, med røtter til funksjonalismen, som har et utgangspunkt i at samfunnet består av mange sosiale systemer (Hutchinson & Oltedal, 2003).

Systemteori er en metode for å analysere og undersøke relasjoner mellom mennesker, og hvordan hvert system påvirker hverandre. Sosiologen Talcott Parsons argumenterte for at vi blir aktører i samfunnet ved å «internalisere forventninger, normer og verdier fra miljøet omkring seg» (Hutchinson & Oltedal, 2003, s. 179). Innen familiearbeid var Gregory Bateson sentral for systemteoretisk tenkning. Sentrale kjennetegn for retninger innen systemteori er helhetstenkning som sirkulær tenkning og systemer som er definerte med grenser til andre systemer (Hutchinson & Oltedal, 2003). Det vil si at både «individ og samfunn gjensidig påvirker hverandre i en kontinuerlig dynamisk prosess» (Hansen & Solem, 2017, s. 49). Ifølge Minuchin vil dette si at omgivelser til familier kan påvirke hvordan hvert individ *er*, og endringer i kontekster kan bidra til opplevelser av endring (Johnsen & Torsteinsson, 2016). Grunnprinsipper som undersøkes i strukturell familierapi er (1) hvordan er organiseringen innad i familien, samt (2) hvem i familien som tar avgjørelser og ansvar (Johnsen & Torsteinsson, 2016). Gjennom å utforske grunnprinsippene og være oppmerksom på hvilken kontekst individene befinner seg i, vil hjelperen kunne få en større innsikt i samhandlingsmønstre i familien. Kontekst kan ut ifra denne tankegangen gi en forståelse av individene (Johnsen & Torsteinsson, 2016).

Minuchin forklarer at det finnes to ulike kontekster individ og/eller familier er en del av. Den første (1) er større utvendige kontekster som familier kan være en del av, slik som kultur, sosial klasse, økonomi og materielle ressurser (Johnsen & Torsteinsson, 2016). Disse danner systemer vi befinner oss i, slik som jobb, skole og hjem. Liv Frøyland (2017) belyser at vi i ulike situasjoner får feedback, «hva i omgivelsenes feedback gjør at jeg tenker, føler og handler som jeg gjør?» (Frøyland, 2017, s. 35). Feedback fra systemer kan derfor påvirke oss og vår væremåte, noe som også kan prege familiers samhandlingsmønstre (Frøyland, 2017; Johnsen & Torsteinsson, 2016). Den andre (2) er kontekster som er innad i familier. For å forklare dette kan man beskrive familier som en gruppe som har en funksjon som bidrar til blant annet tilhørighet og identitetsutvikling. Kontekst innad i familier er den posisjonen eller rolle den enkelte i gruppen har, samt de psykososiale og kulturelle funksjoner som ligger mellom individer i familiers sosiale omgivelser (Johnsen & Torsteinsson, 2016).

Familier kan ha ulike strukturerer, og i Norge er det vanlig å dele familiestrukturer inn i følgende grupper: aleneforsørger, separert/skilt, gift/samboer og stefamilier (Frivold & Bentzen, 2011). Disse måtene å se familiestruktur på har et utvendig organiseringssyn på familier. I en familie kan man få inn nye medlemmer ved fødsel eller giftemål, men også få ut medlemmer ved for eksempel skilsmisse eller død. Familieliv kan formes av samfunn man

lever i, samtidig vil det innad i familier være egen kultur, tradisjoner og verdier som kan gå fra generasjon til generasjon (Vedeler, 2011). Med utgangspunkt i kontekster kan familiestruktur vises i hvilke relasjoner to foreldre i familien kan ha til hverandre. Strukturer i familier vises også gjennom hvilke subsystemer familier består av. Subsystemer er egne systemer innad i et system, og eksempler på subsystemer er system for søsken, foreldrepår, eller mor og datter. Slike kontekster kan også bidra til stressorer for familier, ved at hierarkier blir utfordret, at organiseringer i familier endres, eller familier blir fanget i et fastlåst mønster. Dersom familiemønstre forblir stabile på tross av subsystemer innad i familiens system, kan det gi en større opplevelse av tilhørighet i familien (Johnsen & Torsteinsson, 2016).

Imidlertid kan kontekster også ses på som et system som kan bidra til problem eller *oppretholdelse* av problemer. Et eksempel på dette er om mor mister jobben og barnet begynner på skolen, dette er endringer som krever reorganiseringer i familien for hvordan de skal møte de nye betingelsene. Familier er dynamiske, og ofte i bevegelse som følge av de omgivelser familier befinner seg i, og også gjennom nye systemer som familier møter over tid. Et eksempel på dette er overganger fra å være barnehagebarn til skolebarn. Dette kan gi nye betingelser til familier, og også utfordre familier. Et spørsmål for terapeuter kan være hvordan familier enten håndterer systemers betingelser, eller hvordan betingelser påvirker familier. Dette kan også gi indikasjoner for om familier har behov for endringer i samhandlinger seg imellom (Johnsen & Torsteinsson, 2016).

Den strukturelle tankegangen beskriver at opprettholdelse av problemer til familier skjer gjennom samhandlingsmønstre. Det kan da være hensiktsmessig å bryte fastlåste samhandlingsmønstre ved å endre måter familier organiseres på. En måte å bidra til endring kan være gjennom å endre posisjoner i subsystemer i familien. Et eksempel på dette er dersom mor og datter er i et subsystem som undergraver fars autoritet og påvirker fars posisjon i familien. Det er derfor nødvendig å endre posisjonene mellom datter og far, som kan bidra til at far får igjen posisjonen i familien og sine ressurser som far. Hvor mor og far får sitt subsystem med øverste hierarki i familien. En slik endring i familiers samhandlingsmønstre er ikke nødvendigvis tydelig for mennesker utenfor familiens system. Ved at familiemønstre er faste, på tross av bevegelser i flere systemer kan det gi en større opplevelse av tilhørighet til familien (Johnsen & Torsteinsson, 2016). Jane Waldfogel m.fl. (2010) utførte en undersøkelse hvor de beskrev familiestrukturer gjennom fem ulike forhold: (1) foreldres ressurser, (2) foreldres psykiske helse, (3) kvaliteten av forholdet mellom de foresatte, (4) foreldreferdigheter og (5) involvering av far (Waldfogel, Craigie & Brooks-Gunn, 2010).

Videre så de på hvordan disse fem familiestrukturene kan påvirke barnets trivsel, i tillegg til familiens stabilitet. Familier som kom dårlig ut på en eller flere av disse punktene ble ansett som familier i vanskelige livssituasjoner (Waldfoegel et.al., 2010). De forholdene i denne studien som er av spesiell interesse for oppgaven min er knyttet til foreldres ressurser, kvaliteten av forholdet mellom foreldre og involvering av far.

I sum kan vi sammenfatte kontekster til å være det som er mellom og som bakgrunn for relasjoner. På den ene siden er det systemer som kan være bærer av et problem, på den andre siden kan også omgivelser gi forståelse av problemer mellom individer. Dette kan sist, men ikke minst vise at kontekster kan være det som bidrar til endringer for individers relasjoner (Johnsen & Torsteinsson, 2016) og kan bidra til ressurser for de enkelte.

Å ha kjennskap til ulike forståelser av begrepet kontekst, som et utgangspunkt for strukturell og systemisk tenkning, er i seg selv ikke tilstrekkelig. Det er derfor nødvendig å inkludere og redegjøre for kunnskap innenfor denne forståelsen, som i denne oppgaven er sosiale- og økonomiske forhold, faktorer som foreldrestress og betydning av kjønn. Ved å inkludere denne kunnskapen vil det bidra til en større helhetlig forståelse av omgivelser som foreldre befinner seg i. En redegjørelse av disse kommer i de neste kapitlene.

2.2 Sosioøkonomiske forhold

I denne delen av oppgaven vil jeg redegjøre for forhold ved sosialt nettverk/støtte, for så å belyse økonomiske forhold slik som både arbeidssituasjon og inntekt.

Sosialt nettverk kan ses som stabile relasjoner mellom mennesker, disse danner et sosialt system når de er avgrenset i form av arbeidskollegaer eller vennekrets (Hutchinson & Oltedal, 2003). Urie Bronfenbrenner er en som ofte løftes frem for hans utviklingsøkologiske modell, som gir en tilnærming for å forstå systemer. Ifølge Bronfenbrenner finnes det fire hovedsystemer; mikro- (eksempelvis; familie), meso- (for eksempel skole, og hvordan denne samhandlingen overlapper til hjemmet), ekso- (indirekte påvirkning av et system man ikke er deltaker i, slik som foreldres arbeidsplass), og makrosystemet (overordnet kultur og samfunnsføringer som farger de øvrige nivåene). Disse systemene forstås som aktive, gjensidige og kan ha forbindelser mellom hverandre (Bø, 2012; Gulbrandsen, 2006; Hutchinson & Oltedal, 2003). En slik forståelse som trekkes frem kan vise at et nettverk kan gå på tvers av ulike system, slik som at en arbeidskollega også er i vennekretsen. Et sosialt nettverk kjennetegnes ofte gjennom et uformelt system av sosiale relasjoner, som ikke nødvendigvis danner et bestemt formål (Hutchinson & Oltedal, 2003). Familier er et eksempel

på slike relasjoner som individer også kan oppleve å få sosial støtte fra. Dette betyr at familier kan gi ressurser i form av beskyttelse og styrke utvikling. Det påpekes av Vedeler (2011) at det å ha konflikter innad i familier ikke er ensbetydende med at familien har lite samhold.

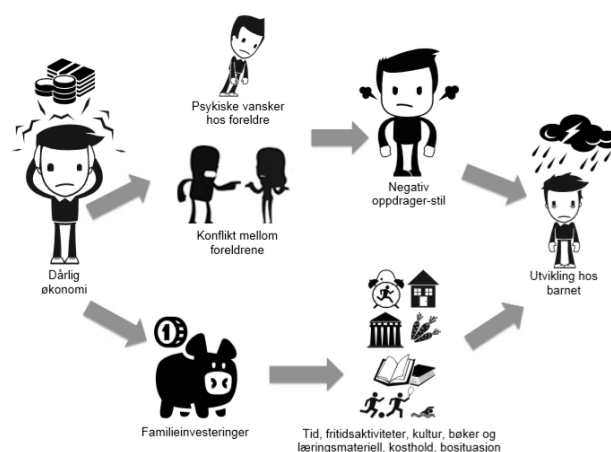
Selv om foreldre kan ha et sosialt nettverk, kan likevel mødre eller fedre oppleve manglende tilhørighet eller støtte. Lutz med flere (2012) definerer sosial støtte som å bli møtt av andre gjennom interaksjoner som kan bidra til å dempe en stressende situasjon. Sosial støtte er ofte noe mennesker kan oppleve fra andre familiemedlemmer (Lutz et al., 2012), men også fra venner gjennom praktisk eller emosjonell støtte. Opplevd sosial støtte kan være en ressurs for foresatte ved at det kan bidra til å senke foreldrestresset (Solem, Christophersen, & Martinussen, 2011). Ved å ha mennesker rundt seg som bidrar med støtte kan det gi foreldre overskudd i foreldrerollen (Bø, 2010), og hjelpe de å mestre den. Dette vises blant annet gjennom en studie som ble utført av Lutz med flere (2012) hvor mødre som var gifte, opplevde større støtte fra familiemedlemmer, i motsetning til de som var ugifte. I studien til Deater-Deckard (1996) fant de sammenheng mellom foreldrestress og manglende emosjonell- og sosial støtte (Solem et al., 2011), hvor det viste seg at de som var ulykkelig gift eller opplevde at de fikk mindre støtte fra andre var mer stresset. Det å motta støtte i foreldrerollen kan gjøre at foreldre klarer å være mer bevisst over sin egen betydning i interaksjon med barnet, og klarer å fortolke og forstå barnet sitt i større grad (Lutz et al., 2012; Sørli, 2009).

Bø (2010) belyser hvordan ulike systemer kan skape ringvirkninger for familien, slik som tilknytning til arbeidslivet, som kan gi en tilhørighet og identitet for den enkelte. Det å ha en jobb vil også føre med seg stabilitet og forutsigbar økonomi (Haavorsen, Heum & Hernes, 2010). Videre kan mangel på tilknytninger til arbeidsliv ha betydning for familiers økonomiske status, og er av betydning for familiers struktur (Carlson & Corcoran, 2001). Familiers økonomi kan ha betydning for hva barna kan få av leker, eller opplevelser som koster penger. Videre har det å ha dårlig inntekt vist seg å ha sammenheng med negative konsekvenser for barns trivsel. Samtidig vil måten foreldre håndterer og opplever situasjonen på, kunne ha indirekte betydning for barna ut fra deres erfaringer rundt foreldres væremåte (Bø, 2010). Ifølge Carlson og Corcoran (2001) vil negative effekter av familiestruktur med dårlig økonomi ikke vises hos barnet dersom økonomien er stabil og kontrollert. Dette vil si at familiers økonomi kan være en situasjon som påvirker familiens samhandling, men det er ikke gitt, ettersom det også handler om erfaringer familier har fra tidligere og måten situasjonen har vært håndtert på.

Familiestressmodellen (også kalt familieprosessmodellen) og familieinvesteringsmodellen er to perspektiver som kan brukes for å belyse hvordan sosioøkonomiske forhold påvirker familier (Bøe, 2015). Familiestressmodellen tar utgangspunkt i at foreldre opplever det som belastende og stressende å ha en vanskelig økonomisk situasjon. Videre viser modellen at det er noe som kan påvirke foreldres omsorgskapasitet, ettersom den økonomiske belastningen kan gjøre at foreldre selv utvikler atferds- og emosjonelle problemer (Bøe, 2015). Det er likevel ikke entydig at sosioøkonomiske utfordringer gir foreldrestress (Deater-Deckard & Scarr, 1996; Morgan, Robinson, & Aldridge, 2002). Slik jeg forstår det, så viser modellen hvordan belastninger av dårlig økonomi kan påvirke *foreldres kapasitet* i møte med andre stressfaktorer. Noe som igjen kan gjøre foreldre mer sårbare i møte med andre belastninger og konflikter.

Videre viser Bøe (2015) til familieinvesteringsperspektivet, som tar utgangspunkt i hvor stor grad familier kan investere i ressurser som kan bidra til en positiv utvikling for barnet. Som i hvilken grad familier kan kjøpe tjenester, slik som barnepass, og i hvilken grad foreldre kan bruke fritiden med barna sine. Foreldre som har råd til å sende barna sine på fritidsaktiviteter, vil være med på å berike oppvekstmiljøet til barnet (Bøe, 2015). Samtidig er det ikke gitt at selv om familien har god økonomi så velger de velger å investere i positive goder for barnet, eller at andre forhold som skaper positiv utvikling for barnet blir prioritert.

Disse to perspektivene, familiestress- og familieinvesteringsmodellen, kan også bli sett i sammenheng med hverandre (Bøe, 2015). Illustrasjonen nedenfor viser disse to modellene sammenslått.

Figur 2 Illustrasjon lånt fra Bøe, 2015: «En illustrasjon av overføringsmekanismer fra dårlig økonomi til barns utvikling».

Å være hjemme eller på arbeid er to steder vi mennesker bruker mye av tiden vår, og ifølge Innstrand (2010) er familieliv og arbeidsliv de to viktigste arenaene hvor vi tilbringer tiden vår. Det påpekes at det er viktig å ha en balanse mellom disse, og ved å ha en balansegang vil det øke livskvaliteten, samt bidra til å unngå konflikter i hjemmet. Arbeidslivet gir riktignok også en mulighet for å oppnå selvrealisering og anerkjennelse, samtidig som det kan bringe med seg stress. Balansegangens betydning tydeliggjøres i de settinger hvor det er tydelig at arbeid påvirker hjem, og omvendt (Innstrand, 2010). Ved å ha en god balansegang vil det gi foreldre kapasitet til å ta i bruk tilgjengelige ressurser (Hansen & Solem, 2017).

2.3 Kjønn

Det knyttes ofte forskjellige forventninger og normer til menn og kvinner (Teigen & Svartdal, 2020). Det å være forelder er i utgangspunktet et kjønnsnøytralt begrep (Hennum, 2006), likevel kan det i en tradisjonell «kjernefamilie» være knyttet ulike forventninger til kjønnsroller. Nicole Hennum (2006) beskriver at det har blitt sett på som et likestillingsprosjekt å omformulere forventninger til kjønn, hvor både menn og kvinner deler på omsorgsoppgaver for barn og husarbeid. Hennum (2006) benevner dette som å «avkjønne» omsorgen for barn. Dette er et utfordrende prosjekt, som er avhengig av forankringer i samfunn gjennom politikk. Politikk kan legge føringer for rettigheter knyttet til omsorg for barn, slik som fødselspermisjon, barnehage med mer. På denne måten sender samfunnet ut signaler om hvilke forventninger og relasjoner mellom foreldre og barn som er ønskelig (Stefansen & Farstad, 2008; Hennum, 2006). Et signal er for eksempel gjennom barnehager, hvor de bidrar til å åpne for mulighet til at mødre kan være i jobb. Likevel så er det ikke alltid nok med strukturelle endringer for å få likestilt foreldrepraksiser. Det er også et behov for forankringer innad i familier, som gir både fedre og mødre samme forutsetninger i deltakelse av omsorg for barn (Hennum, 2006). Dersom mor tar hovedansvar for familiens daglige drift gir det føringer og betingelser som kan virke inn på far. Et eksempel på dette er at far ikke tar ansvar for ulike husholdningsoppgaver slik som klesvask og barnestell, fordi han har erfaringer med at mor tar hovedansvaret for dette. Denne betingelsen i foreldrepraksis viser ulikhet i ressurser og makt (Bø, 2010). Det trekkes frem av blant andre Smeby og Brandth (2013) at mødre som oftest har et overordnet organisatorisk ansvar for hvem som gjør hva i familien. Betydning av dette er at hjem kan virke mer likestilte sett utenfra, enn hva det i realiteten er. Det kan vise seg i praksis at det faktiske arbeidet som ligger bak for organiseringen av ansvarsfordeling er mye større for en av foreldrene, enn hva første øyekast tilsier. For en reell likestilling i hjemmet, bør også fedre ta mer ansvar for organisering

(Brandth & Smeby, 2013). Å være forelder bringer med seg ulike forventninger knyttet til rollen. Som mor har du kanskje andre forventninger knyttet til deg, enn hvis du er far. Tilsvarende kan ektefelles forventning til sin kones atferd, være annerledes dersom hun er hjemmeværende eller i arbeid (Lazarus & Folkman, 1984).

Å balansere arbeid og familieliv kan også bringe med seg «tidsklemma», selv om flere samfunn tilrettelegger for to yrkesaktive foreldre. Ifølge Ellingsæter (2005) vil menn og kvinner i tilsvarende arbeidssituasjon ha ulike familiesituasjon. Med dette menes at arbeidsliv har ulike forventninger og tilretteleggelser for mødre og fedre. Dette i form av at mødre ofte har lenger foreldrepermisjon, kan ha ammefri og ofte reduserer arbeidstiden grunnet barnet, i land hvor det er muligheter for slike tilrettelegginger. I forbindelse med dette argumenterer Ellingsæter (2005) for at «tidsklemmen» i realitet er en «kvinneklemme».

2.4 Foreldrekapasitet

Familieliv kan formes av samfunn, hvor det er opp til hver familie å bringe med seg samfunnets føringer og tilpasse seg dem opp mot sine tradisjoner og kultur innad i familielivet. Foreldrepraksiser handler om rollen man får tilegnet som mor eller far. Denne rollen gir nye ansvarsoppgaver for foreldre, som de enkelte foreldre selv må finne måter å mestre. Et slikt ansvar kan også bevege seg utenfor hjemmet, til de andre omgivelsene barnet oppholder seg i (Dallos & Draper, 2015). Dette kan bringe med seg foreldrestress, som er forhold som belyses i denne delen av oppgaven. Videre har det betydning for foreldrestress i hvilken grad man klarer å håndtere stresset, og forhold som kan være avgjørende for det. Dette vil redegjort for i del 2.4.1 som omhandler *mestring og opplevelse av sammenheng* i livet.

Foreldre må dermed fremvise en omsorgskapasitet over flere områder, hvor det handler både om en emosjonell omsorg for barnet, men også en praktisk- og en materiell omsorg. Viktige funksjoner for et godt samspill mellom foreldre og barn handler om foreldres evne til å *se* og akseptere barnet sitt, involvere seg positivt i barnet, prioritere barnets utviklingsmessige behov, og å ha realistiske forventninger til barnet sitt (Killén & Olofsson, 2003). For å utforske foreldrepraksiser videre, skilte Hennem (2006) mellom tre former for foreldrepraksiser, *det institusjonelle foreldreskap* (institusjonens forventning), *det ideelle foreldreskap* (kulturell forestilling), *praktisk foreldreskap* (organisering av foreldreoppgaver: hvem gjør hva). Foreldre bruker mer aktiv tid på barn i dag, enn det de gjorde tidligere, blant annet gjennom å delta på organiserte fritidsaktiviteter (Ellingsæter, 2005). Selv om den ene

forelderen er lite sammen med barnet sitt, trenger ikke dette bety at kvaliteten og omsorgen i de små stundene ikke er gode (Thornes, 2018).

Ifølge Morgan (2002) kan opplevelsen av din rolle som mor eller far ha en betydning for hvordan du blir påvirket av foreldrestresset. Foreldrestress kan defineres som en diskrepans mellom opplevde ressurser, og faktiske forventninger til foreldrerollen (Morgan et al., 2002). Dersom mødre og fedre oppfatter rollen i familien likt med tanke på oppgaver i hjemmet, slik som omsorgsoppgaver, vil det være større sannsynlighet for at de opplever foreldrestresset tilsvarende. Både fedre og mødre opplever også mer foreldrestress i forbindelse med dårlig inntekt og lav utdanning (Deater-Deckard & Scarr, 1996). Dersom uoverensstemmelsen i foreldrestresset blir for stort, kan det føre til vanskeligheter med å mestre foreldrerollen (Morgan et al., 2002).

Andre faktorer som kan predikere foreldrestress kan kjennetegnes gjennom barnet eller forelderen selv. Dette kan være faktorer som barnets atferd, alder, antall søsken, i tillegg til foreldres karakteristikk, slik som psykisk helse, samt mulige negative erfaringer i livet (Bø, 2015; Morgan et al., 2002). Mødre med ett barn rapporterte mindre utfordringer knyttet til foreldrerollen (Lutz et al., 2012). Dette kan bety at konteksten har betydning for foreldrerollen. Dette vil si at det er totalt tre faktorer som kan påvirke foreldrestress og hvordan foreldre utøver rollen sin; *opplevelse av sine egne ressurser, opplevelse av barnets atferd og situasjonelle faktorer*. Samtidig kan interaksjonen mellom foreldre og barn være et fokuspunkt for kilder til *foreldrestress* (Solem et al., 2011). I studien til Lutz (et. al., 2012) så de på sammenhengen mellom foreldrestress og mor-barn interaksjon, og hvordan foreldrestress kunne bidra til mindre mor-barn interaksjon blant annet i lek. Dette viser at foreldrestress kan påvirke omsorgsrollen overfor barnet, og kan lede til en lite gunstig utøvelse av foreldrerollen (Morgan et al., 2002).

Foreldre og barn har en relasjon som kan påvirke hverandre gjensidig, foreldres belastning kan påvirke barnet, men barnet kan også påvirke foreldre. På denne måten kan foreldres mestringsstrategi bli utfordret av barnets atferd og påvirke hvordan foreldre mestrer barnets atferd (Solem et al., 2011). Videre har en studie sett hvordan foreldres oppdragspraksis og emosjonsforståelse påvirkes av foreldrestress og kan ses i foreldres uttrykksform i utøvelsen av omsorgsoppgaver (Guajardo, Snyder & Petersen, 2009). I forskningen fra Solem (et al., 2011) vises det til at foreldre som viste mer sårbarhet var foreldre som opplevde mindre sosial støtte, hadde dårligere økonomi, og opplevde at barneoppdragelsen var utfordrende grunnet barnets atferd. Dette kan igjen påvirke foreldres utøvelse av omsorg i form av manglende

kapasitet for å hjelpe barnet sitt med å mestre atferden sin. Foreldre kan hjelpe barnet sitt gjennom å være en reguleringsstøtte, men dette er som vi har sett avhengig av foreldres kapasitet.

I sum vil foreldrestress, i form av en evaluering av egne ressurser, mål og erfaringer, påvirke foreldrepraksiser, og ha betydning for foreldres omsorgskapasitet og foreldres fungering (Solem, Christophersen, & Wels, 2010).

2.4.1 Mestring og salutogenese

Alle mennesker har forskjellige iboende styrker, kapasiteter og ressurser, og dette er en tankegang som blant annet presenteres gjennom et salutogenese perspektiv. Dette perspektivet handler om å ta i bruk ressurser som den enkelte kan ha for å mestre situasjoner (Hansen & Solem, 2017). Mestring kan defineres som hvordan et individ håndterer ulike utfordringer, samt hvilken tro en har på egne ressurser (Svartdal, 2018). Det vil si at mestring er knyttet til stress, og måter individer håndterer stress, som handler om den enkeltes *mestringskapasitet* (Hansen & Solem, 2017).

Personer kan utvikle og ta i bruk ulike mestringsstrategier både ved å ta i bruk indre ressurser, eller ressurser utenfra (McIntyre & Dusek, 1995; Lazarus & Folkman, 1984). Lazarus og Folkman (1984) presenterte at det finnes tre prosesser for å mestre en situasjon: (1) Observere situasjonen og vurdere hva som bør gjøres, (2) hva kan bli gjort eller tenkes ut fra *konteksten* personen befinner seg i. Konteksten påvirker i den forstand handlingen til personen, og kan skape handlingsrom ut fra utfordringer man kan støte på. (3) I en stressende situasjon kan personens mestringsprosess bidra til endring i situasjonen både gjennom handling eller tanke (Lazarus & Folkman, 1984). Utvikling av mestringsstrategier kan skje under flere forhold, og på hvilken måte foreldre praktiserer barneoppdragelse er en faktor som kan påvirke utviklingen av generell mestringsstil, eller mestringsatferd for barnet. Videre kan foreldres opplevelse av sosial støtte, resultere i foreldre som viser mer varme for barna sine, fordi de har fått andre mestringsstrategier for å møte barnet sitt med (McIntyre & Dusek, 1995).

Salutogenese er et helsefremmende perspektiv presentert av Aaron Antonovsky, og det er et perspektiv som er en motvekt og supplement til sykdomsperspektivet (Antonovsky, 1996). Et slikt perspektiv har fokus på ressurser, og som terapeut kan vi hjelpe klienter å bli klar over egne ressurser fra et slikt ståsted. Dette perspektivet kan også bidra til at den enkelte videreutvikler sine mestringskapasiteter (Hansen & Solem, 2017). Fra perspektivet salutogenese kom Antonovsky frem til begrepet *opplevelse av sammenheng* (sense of

coherence), som handler om hvordan en person kan ta helsefremmende valg (Antonovsky, 1996). *Opplevelse av sammenheng* handler om hvordan mennesker ser på livsutfordringer gjennom tre ulike forståelser av situasjoner. Disse tre forståelsene bunner ut i om situasjonen man møter er *begripelige*, *håndterbare* og *meningsfulle* (Hansen & Solem, 2017; Antonovsky, 1996). Ved å ha slik forståelse av situasjoner kan det gi muligheter for å mestre en situasjon eller være motivert for å mestre situasjoner.

Erfaringer i livet kan bidra til en sterkere *opplevelse av sammenheng*, ettersom man lærer av utfordringer og feil man har gjort (Antonovsky, 1996). Som et resultat av dette vil høyere grad av *opplevelse av sammenheng* lede til økt mestring og motstandskraft² ovenfor stress (Hansen & Solem, 2017). Antonovsky (1996) argumenterer for at erfaringer i livet som kan bidra til sterk *opplevelse av sammenheng* er de som er konsistente, opplevelse av overbelastning eller underbelastning og deltakelse i positivt sosialt fellesskap. Dette er erfaringer som kan dannes gjennom personers posisjon i sosiale- og kulturellestrukturer, arbeid- og familiestrukturer, i tillegg til andre faktorer som for eksempel kjønn (Antonovsky, 1996). Andre faktorer som kan bidra til sterk *opplevelse av sammenheng* er å ha en sikker jobbsituasjon og oppleve seg som en del av et sosialt fellesskap hvor man føler seg verdsatt og kan delta i beslutninger (Löyttyniemi, Virtanen, & Rantalaiho, 2004). Samtidig kommer det frem av studien til Löyttyniemi (et. al., 2004) at noen foreldre opplevde det som *begripelig* og *håndterlig* å være hjemme med barna sine. For disse foreldrene var det av større betydning å starte en familie, enn å ha en karriere. Dette viser dermed at personers egne opplevelser av konteksten har betydning for egen mestringskapasitet og *opplevelse av sammenheng*, dette gjør at den enkelte kan ta *meningsfulle* valg for seg selv.

² Motstandskraft er også kjent som begrepet resiliens.

3.0 Mål og data

Målet med denne masteroppgaven er å undersøke om utøvelsen av omsorgsoppgavene hos foreldre i et parforhold kan ses i sammenheng med kjønn og de kontekstuelle forholdene, med andre ord foreldres arbeidssituasjon, økonomiske situasjon og deres opplevelse av sosialt nettverk eller sosial støtte. Dette er sett i lys av foreldres opplevelse av parforholdet de er en del av. Videre ønsker jeg gjennom oppgaven å få en større forståelse og innsikt i dynamikken mellom disse forholdene, og se om omgivelser kan skape betingelser for foreldre og på hvilken måte dette kan ha sammenheng mellom samhandlinger i praksiser mellom foreldre og barn. Med utøvelsen av foreldrepraksiser så menes det i denne oppgaven kun omsorgspraksiser i form av en forelders omsorgsoppgaver med sitt barn, altså kun *praktisk omsorg*. Dette danner grunnlaget for denne masteroppgavens problemstilling som er:

Hvordan påvirker kjønn og kontekstuelle forhold omsorgspraksiser i et parforhold?

Med de kontekstuelle forholdene menes det her sosioøkonomiske faktorer og faktorer ved parforholdet. Dette vil bli sett i lys av foreldres mestringskapasitet.

I den første delen av dette kapittelet (3.1) vil jeg beskrive datamaterialet som denne oppgaven tar utgangspunkt i, «Life-course, generation and gender» (heretter benevnt som «livsløp, generasjon og kjønn» eller LOGG). Samtidig vil det belyses hvordan datainnsamlingens forløp for undersøkelsen har vært. Deretter vil det i neste del (3.2) redegjøres for de spesifikke spørsmålene som danner variablene som jeg vil forske videre på. Her gis det også en beskrivelse av variablenes mål og omkodning i forkant for analysen, som også redegjør for variablenes operasjonalisering. Denne prosessen innebærer at variablene er klargjort for å utføre analyser. Avslutningsvis, i kapittel 3.3, vil undersøkelsens hypoteser presenteres.

3.1 Datamaterialet

«Livsløp, generasjon og kjønn» er en undersøkelse som tilbys innbyggere i flere europeiske land. Formålet med undersøkelsen har vært å få innsikt i demografiske og sosiale endringer, og se på konsekvenser av disse endringene. Studien har et stort utvalg av informanter (N=25930) mellom 18- 84 år, av begge kjønn (Bjørshol, Høstmark, Lagerstrøm, 2010; Brunborg, Lappegård, Slagvold, 2009). Det forekommer visse utvalgsskjevheter i datamaterialet fra LOGG, slik som at Norge er det eneste landet i Norden som deltar i undersøkelsen, og at kvinner er mer representert i noen aldersgrupper (Bjørshol et al., 2010).

Utgangspunktet til LOGG er en sammenslåing mellom to eksisterende undersøkelser, en norsk undersøkelse «Livsløp, aldring og generasjon» (NorLAG) og en internasjonal

undersøkelse «Generations and Gender Survey» (GGS) (Brunborg et al., 2009). LOGG studien har som hensikt å skape en større undersøkelse med et større spenn av datamateriale over mange ulike temaer og mellom land, og over tid. Dette gir mange analysemuligheter, med tanke på at tema og intervju spørsmål er hentet fra begge studiene som danner LOGG. Undersøkelsen er en longitudinell studie med oppstart i januar 2007. Dataene er samlet inn gjennom telefonintervju, postale spørreskjema og informasjon fra registre.

Jeg har fått godkjenning fra NSD (norsk senter for forskningsdata) til å utarbeide denne oppgaven, samt fått tillatelse til å bruke datamaterialet fra LOGG.

3.2 Variablene og konstruksjon av disse

Hensikten med denne studien er å gi et innblikk i hvordan familier organiserer seg, i form av *hvem* av foreldrene som utøver omsorgsoppgavene, og om dette har sammenheng med *konteksten* foreldre befinner seg i, og *kjønn*. Foreldrepraksiser kan forstås som situert, det vil si en helhetlig forståelse over koblingen mellom foreldres ulike omgivelser. Dette kan ses i foreldres levekår, familiens organisering av hverdagsliv og barns utvikling som alle kan påvirke hverandre (Solem, 2015). Det argumenteres også for at utøvelsen av foreldrepraksiser påvirkes av foreldrestress, som kan påvirke familiens hverdagsliv (Ellingsæter & Leira, 2004). Det vil si at konteksten kan påvirke hvilken praksis foreldre har i hjemmet (Solem, 2015). For å undersøke sammenhengen videre har Solem (2015) fokus på blant annet opplevd sosial støtte, foreldressurser (opplevelse av sammenheng) og foreldres mestringskapasitet med tanke på foreldrestress. Med utgangspunkt i tidligere teori og målet for oppgaven, ble datasettet for prosjektet mitt gjennomgått for å undersøke hvilke spørsmål som kunne være hensiktsmessige å inkludere som variabler i masteroppgaven.

Videre vil jeg redegjøre for hvordan variablene er operasjonalisert og konstruert. Ettersom et begrep kan forklares på ulike vis, er det nødvendig å spesifisere hvilke forutsetninger som ligger bak variablene som blir brukt, og målt i denne undersøkelsen. Måten å gjøre dette på er gjennom operasjonalisering, som betyr å gjøre et begrep mer konkret slik at det lettere kan måles. Imidlertid er det ikke uvanlig å ta i bruk flere variabler for å operasjonalisere et begrep, dette for å få frem spesifikke egenskaper og konkretiseringer som er ønskelig (Johannessen, 2009). Konstruksjon av variablene ble gjort i form av omkoding i SPSS³, slik at variablene ble klargjort i forkant av utførelse av de statistiske testene.

³ SPSS er dataprogrammet som brukes for å utføre oppgavens statistiske analyser. Videre redegjort for i del 5.

Det er gjort en avgrensning med tanke på oppgavens omfang, og jeg vurderte at foreldre med barn over 14 år er utenfor oppgavens målgruppe. Ettersom barn over 14 år er mer utviklet, og har behov for en annen type omsorg enn yngre barn, både med tanke på intensitet og type omsorg (Tetzchner, 2012). Det er også en alder hvor barnet blir mer selvstendig, og kan i større grad klare omsorgsoppgavene som belyses i denne oppgaven på egenhånd. For å utføre en slik innsnevring av data, lagde jeg et filter i SPSS gjennom å kun velge en bestemt gruppe respondenter, noe som gir bestemte betingelser på respondentene. Respondentene skulle kun ha barn i aldersgruppen 0-14 år, og være i et parforhold.

3.2.1. Avhengig variabel: Omsorgspraksiser

Foreldrerollen, slik som det tidligere har blitt belyst i oppgaven, har ulike forventninger og forståelser av hva det innebærer å være forelder. Foreldrepraksiser handler i hovedsak om å utøve en form for omsorg for barnet sitt. Omsorg i seg selv er et bredt begrep som omhandler blant annet oppdragelse, tilknytning, emosjonell omsorg og praktisk omsorg, som sammen kan forklares som omsorgspraksis eller foreldrepraksis. Disse defineres her som de praktiske omsorgsoppgavene som foreldre bør utføre i samhandling med sitt barn, samtidig som jeg også er interessert i *hvem* som utøver disse omsorgsoppgavene.

I LOGG studien blir det stilt spørsmål som handler om praktiske foreldreoppgaver i husholdningen, med svaralternativer som dreier seg om hvem som vanligvis utøver disse oppgavene i hjemmet. Omsorgsoppgavene omfavnes av disse seks spørsmålene i studien: «... å kle på barna, eller passe på at de er skikkelig kledd», «... å legge barna eller se til at de legger seg», «... å være hjemme med barna når de er syke», «... å leke med barna og/eller delta i deres fritidsaktiviteter» (kun dersom et eller flere av barna er 6 år eller eldre), «... å hjelpe barna med leksene», «... å bringe barna til/ fra skole, barnehage, barnepasser eller fritidsaktiviteter». Alle spørsmålene har svaralternativene: «1 = alltid du», «2 = vanligvis du», «3 = deg eller samboer/ektefelle/partner», «4 = vanligvis samboer/ektefelle/partner», «5 = alltid samboer/ektefelle/partner», «6 = Alltid eller vanligvis andre i husholdet», «7 = Alltid eller vanligvis noen som ikke bor i husholdet», «8 = «Barna gjør det selv» og «9 = «ikke relevant», i tillegg til *missing* (manglende) svaralternativer, som er de som har unnlatt å svare av forskjellige grunner eller «vet ikke».

Ettersom jeg først og fremst er opptatt av *hvem* som utøver omsorgsoppgavene av foreldre, har jeg utført en avgrensning i populasjonen min, ved at jeg har snevret meg inn på kun foreldre som omfattes av svaralternativ 1 til 5. Jeg vurderte også å inkludere mål på andre i

husstanden som utførte omsorgsoppgavene, eller om barnet gjorde omsorgsoppgaven selv. Disse målene ble utelatt både som en avgrensning av oppgaven, men også det faktum at det var svært få som hadde gitt besvarelser for disse svaralternativene. Søkelyset i oppgaven ble derfor kun på foreldre.

Omsorgsoppgavene består av seks spørsmål, med fem svaralternativer hvor disse fem svaralternativene gir besvarelser for hvorvidt foreldre *utfører omsorgsoppgaver selv* (svaralternativ 1 og 2), om *oppgaver deles med partner* (svaralternativ 3), eller om det kun er *partner som utfører omsorgspraksiser* (svaralternativ 4 og 5). Jeg måtte utføre vurderinger for hvordan jeg kunne presentere disse foreldrene som kan gi et representativt mål for *hvem* som utøver omsorgspraksisen i form av en avhengig variabel. Jeg fant raskt ut at en kategorisk tredeling i én avhengig variabel ikke ville gi meg det tilstrekkelige målet som jeg ønsket, ettersom jeg var ute etter foreldre som ga en gjentakende beskrivelse av hvem som utførte omsorgsoppgavene. Det ble med dette klart at jeg måtte lage tre avhengige variabler for å fange opp antall ganger foreldre ga spesifikke besvarelser. Likevel ville heller ikke antall ganger foreldre gjentok svaret sitt gi meg et inntrykk av foreldre som kan representere de tre kategoriene som er nevnt ovenfor. Jeg fant derfor ut at det var nødvendig å finne en grenseverdi for hvor mange ganger en forelder skulle svare et alternativ for å kunne tilstrekkelig belyse *hvem* som utfører omsorgsoppgavene. Jeg bestemte meg for å sette en grenseverdi på fire, eller mer. Grunnen til at jeg valgte denne grenseverdien var at fire er over halvparten av de seks spørsmålene. Dersom grenseverdien hadde vært tre kunne foreldre både svart at de gjør omsorgspraksiser selv, og at partner gjør omsorgsoppgavene. En grenseverdi på tre eller mindre hadde dermed gjort at samme foreldre kunne havnet i to ulike kategorier, noe jeg vurderte ikke gir et godt nok grunnlag for hvem som pleier å ha hovedansvaret for omsorgsoppgavene. Det var derfor nødvendig å få fanget opp de som svarte en gjentakende besvarelse ved et flertall av spørsmålene, slik at det kunne gi en større sannsynlighet for at de representerer de som selv utfører omsorgsoppgavene, eller partner eller i deling mellom partner. Foreldre faller dermed inn under en av de tre avhengige variablene dersom antall gjentakende besvarelser er tilsvarende eller større enn grenseverdien på 4. Mødre eller fedre som ikke oppfyller dette kravet, vil da kun være en del av referansekategorien til de andre avhengige variablene. Fremgangsmetoden min var som følgende: først måtte jeg summere antall ganger svaralternativene forekommer. Dette ble gjort gjennom å lage egne (dummy)variabler som representerte de enkelte svaralternativene, for deretter å kjøre frekvenstabeller på disse for å se fordelingen og summeringen. Dette viser eksempelvis hvor

mange ganger foreldre hadde svart *du* (svaralternativ 1 og 2), *deling* (svaralternativ 3) eller *partner* (svaralternativ 4 og 5) knyttet til hvert av de seks spørsmålene. For å gjøre avgrensningen med tanke på om antallet svar fra en forelder ligger over eller under grenseverdien så ga jeg de som er lik grenseverdien eller høyere verdien 1, mens de andre alternativene fikk verdien 0. På denne måten fremstiller dummyvariablene hvilken verdi som skal være gyldig. Dette betyr at det kun er de foreldre som svarte at det er de selv som utfører omsorgsoppgavene på minst fire eller flere av de seks spørsmålene, som i min oppgave anses å gi en representativ fremstilling for hvem som i hovedsak utfører omsorgsoppgavene på egenhånd. En tilsvarende grenseverdi (fire eller mer) ble satt for de foreldre som *delte omsorgsoppgavene*, eller kun hadde *partner* til å utføre disse. Dette dannet utgangspunktet for mine avhengige variabler som jeg konstruerte til tre dummyvariabler⁴ for de som svarte *du*, *deling* og *partner*. Disse dummyvariablene utgjør de tre avhengige variablene, og vil presenteres nedenfor:

- 1) Den avhengige variabelen, kalt «*du*», er sammensatt av de som har svart «*du*» eller «alltid *du*» på fire spørsmål eller flere, og får tildelt verdien 1, mens de andre svaralternativene tilordnes verdien 0.
- 2) Den avhengige variabelen, kalt «*deling*», er sammensatt av de som har svart «deg eller samboer/ektefelle/partner» på fire spørsmål eller flere, og får tildelt verdien 1, mens de andre svaralternativene tilordnes verdi 0.
- 3) Den avhengige variabelen, kalt «*partner*», er sammensatt av de som har svart «vanligvis samboer/ektefelle/partner» eller «alltid samboer/ektefelle/partner» på fire spørsmål eller flere, og får tildelt verdien 1, mens de andre svaralternativene tilordnes verdi 0.

Dette er de tre avhengige variablene som vil bli brukt videre i denne oppgaven. Ifølge Thornes (2018) blir ofte partners og egen foreldrefungering likt bedømt for hvordan både partner og en selv vurderer sin fungering. I noen tilfeller fikk ektefelles vurdering en oppjustering fra partners egen bedømming. Det vil si at enhetene kan ha svart troverdig på disse spørsmålene, og om partners innsats i omsorgspraksisen.

3.2.2 Uavhengig variabel

Dersom man ikke har tilknytning til arbeidslivet, kan man miste sosiale relasjoner som ofte hører med en arbeidsplass. Det kan også gi en opplevd følelse av isolasjon og avstand fra

⁴ Dummy variabler vil si dikotome variabler, som kun inneholder verdiene 1 og 0.

andre voksne, noe som kan føre til økt stress og opplevelse av mindre sosial støtte og dårligere økonomi. Det å være i et partnerskap kan være en ressurs, samtidig som det kan være forventninger fra partner basert på den andres kjønn. Det vil si at omgivelser rundt familier påvirker, både for opplevelser av sosiale relasjoner og levekår, samt hvordan samspill mellom barn og foreldre utspiller seg (Solem, 2015). Disse påstandene er noe som underbygger mitt forskningsspørsmål, og gir grunnlag for å undersøke videre variabler som omhandler *sosialt nettverk*, *arbeidssituasjon*, *økonomisk situasjon*, *parforhold* og *kjønn*. Disse faktorene vil danne de uavhengige variablene, som vil være de variablene som kan påvirke de avhengige variablene (Dahlum, 2018; Dahlum 2014). De uavhengige variablene gjennomgikk også en omkodning i SPSS slik som med de avhengige variablene. Det vil bli gjort rede for hvordan de enkelte variablene er omkodet i de følgende avsnittene for de respektive variablene.

Sosialt nettverk/støtte

Hvordan en persons sosiale nettverk er eller oppleves, kan gi en indikator på hvordan man har det i relasjon med andre. Et godt sosialt nettverk defineres her som at foreldre har noen å støtte seg til ved problemer, og at man har en person man stoler på. Dette vil være indikatorer på høy/sterk grad av sosialt nettverk. Det motsatte, å savne å ha flere venner eller at man har få man stoler på, indikerer lav/svakt sosialt nettverk. Basert på dette har jeg valgt spørsmål som danner de variablene som kan gi indikatorer på sosialt nettverket eller opplevd sosial støtte.

Her er spørsmål fra undersøkelsen, hvor foreldre må svare på hvor enig de er i utsagnet:

«... det er mange jeg kan støtte meg til hvis jeg har problemer», «... jeg savner å ha mennesker rundt meg», «... det er mange jeg kan stole helt og fullt på», «... jeg savner å ha en virkelig nær venn», «... min vennekrets er for liten». Alle spørsmålene har svaralternativene «1 = svært enig», «2 = nokså enig», «3 = verken eller», «4 = nokså uenig», «5 = svært uenig», samt «vil ikke svare» eller «vet ikke».

Disse variablene ble slått sammen til en sumvariabel for sosialt nettverk, ettersom disse danner et sammensatt indeksemål for opplevd sosialt nettverk eller støtte (Ringdal, 2018). I denne prosessen ble verdien på spørsmål 1 og 3 snudd, slik at verdien 1 gir svak grad av sosialt nettverk og 5 gir høy grad av sosialt nettverk, dette fører til at alle variablene beveger seg i samme retning fra lav til høy. I forbindelse med krysstabellanalysen ble det konstruert en kategorisk tredeling for sosialt nettverk/støtte, fra lav, middels og høy grad av sosialt

nettverk/støtte. En slik kategorisering gir muligheten for å undersøke graden av sosialt nettverk/støtte fordelt på de avhengige variablene. Verdien 1,40 til 2,80 ble kategorisert som lav, verdien 3 til 3,80 som middels, og verdien 4 til 5 som høy grad av sosialt nettverk/støtte⁵. I forbindelse med regresjonsanalyse ble det også laget en dummy av middels sosialt nettverk/støtte (verdi 1) og en dummy av høy grad av sosialt nettverk/støtte (verdi 1), hvor lav grad av sosialt nettverk/støtte var referansekategorien (verdi 0).

Parforholdet

Menneskers samliv har gjennomgått endringer, blant annet ved flere samboerskap og ste-reasjoner. Det å være gift eller bo i et samboerskap kan bidra til trygghet både sosialt og økonomisk (Ellingsæter & Leira, 2004). I denne oppgaven har jeg delt opp variabler som omhandler parforholdet i mål som omhandler om forelderen opplever misnøye eller det motsatte på skalaen som er fornøydhet i parforholdet. Videre er det mål for om foreldre opplever enighet eller uenighet i parforholdet. Her er det en forståelse for at høy grad av fornøydhet gir et mål på et godt parforhold, mens stor grad av uenighet gir et mål på et parforhold som har vansker.

Opplevd fornøydhet med parforholdet ble målt gjennom spørsmålet: «På en skala fra 0 til 10, hvor 0 betyr «ikke fornøyd i det hele tatt» og 10 betyr «svært fornøyd», hvor fornøyd er du med forhold til din samboer/ektefelle/partner?». Fornøydhet med parforholdet ble omkodet til en tredelt kategorisk variabel, hvor svaralternativene 0 til 3 = 1 lav, 4 til 6 = 2 middels, 7 til 10 = 3 høy som betyr grad av fornøydhet med parforholdet. Det ble også laget dummy for både middels og høy grad av fornøydhet med parforholdet, hvor lav grad av fornøydhet er referanseverdien (verdi 0).

Uenighet i parforholdet ble målt gjennom spørsmålene «Par kan være uenig om flere områder i livet. På en skala fra 0 til 10, hvor 0 betyr «aldri» og 10 «veldig ofte», hvor ofte har du og din samboer/ektefelle/partner i løpet av det siste året vært uenig om...». Svaralternativer: «...penger», «...barneoppdragelse», «...å få barn». Dette gir tre uavhengige variabler, for uenighet om penger, barneoppdragelse og det å få barn. Alle disse variablene fikk en omkoding i form av en tredeling for liten grad av uenighet (verdi 1 = svaralternativ 0 til 3), middels uenig (verdi 2 = svaralternativ 4 til 6), høy grad av uenighet (verdi 3 = svaralternativ 7 til 10). Videre fikk hver av de respektive variablene en omkoding i form av dummy på både

⁵ Den kategoriske tredelingen har ingen verdi mellom verdi 2,80 til 3 og mellom 3,80 og 4. Dette er tilsvarende for tredelinger i de andre uavhengige variablene i oppgaven.

middels og høy grad av uenighet, hvor lav grad av uenighet ble referansekategorien med verdi 0.

Et siste mål handlet om hvor fornøyd partner var over fordelingen av omsorgsoppgavene i hjemmet: «På en skala fra 0 til 10, hvor 0 betyr «ikke fornøyd i det hele tatt» og 10 betyr «svært fornøyd». Disse variablene fikk en tredelt omkoding; lite uenig (verdi 1 = svaralternativ 0 til 3), middels uenig (verdi 2 = svaralternativ 4 til 6), høy grad av uenighet (verdi 3 = svaralternativ 7 til 10). Variablen fikk også en omkoding som dummy for både middels og høy grad av uenighet, hvor lav grad av uenighet ble referansekategorien med verdi 0.

Arbeidssituasjon

Slik det vises tidligere i oppgaven (kapittel 2.2) kan tilknytning til arbeidslivet være en indikator på sosioøkonomisk forhold (Solem, 2015), i tillegg til hvilke økonomiske goder man har tilgjengelig. Samtidig som at arbeidstilknytning kan føre med seg andre forventninger fra partner, enn når de ikke var i arbeid. Arbeidssituasjon er en variabel som blir målt ved hjelp av hvilken aktivitet man har i hverdagen eller hvilke tjenester man mottar, gjennom følgende svaralternativ: «1 = yrkesaktiv», «2 = student, skoleelev eller læring», «3 = arbeidsledig», «4 = uføretrygdet/ uførepensjonist», «5 = AFP pensjonist (=avtalefestet pensjon)», «6 = Pensjonist i tjenestepensjonsordning», «7 = Alderspensjonist», «8 = Hjemmearbeidende», «9 = er inne til militærtjeneste eller siviltjeneste» eller «10 = annet». Disse ble omkodet til en samlet dummy variabel kalt *i arbeid*, hvor yrkesaktiv (svaralternativ 1) ble tilordnet verdi 1, mens andre besvarelser (svaralternativ 2 til 10) ble tilordnet verdien 0.

Økonomisk situasjon

Tradisjonelt sett har menn vært hovedforsørgere for familien, men i dag er det flere mødre som også er i arbeid. Likevel er det slik at denne praksisen i hovedsak er mer aktuell for de øvre sosiale lag og samfunn som har slike føringer, og således kan det føre til ulikhet blant hvordan familien kan investere i barnet økonomisk. Riktignok så indikerer noe forskning at økt yrkesaktivitet blant kvinner ikke nødvendigvis fører til en polarisering mellom økonomi og foreldrepraksis. God økonomi, eller opplevelse av å ha tilstrekkelig økonomi, kan minske foreldrestress ettersom god økonomi bidrar til økte muligheter (Ellingsæter & Leira, 2004).

Det å ha et økonomisk overskudd, som kan bidra til investering utenom faste utgifter blir målt ved hjelp av følgende påstand: «Er det vanligvis noen penger til overs som dere kan spare

etter at regninger og utgifter er betalt?» Svaralternativ: «Ja» eller «nei». Det å ha penger til overs etter at alle utgifter er betalt (svaralternativ ja), gir en indikator på god økonomi. Det å ha *penger til overs* ble omkodet til en dummy variabel, hvor de som har penger til overs etter utgifter har verdi 1 (ja), mens de som ikke har penger til overs har verdi 0 (nei).

Selv om man har et økonomisk overskudd, kan foreldre likevel ha en opplevelse av misnøye med økonomien sin, slik som vi har sett tidligere i kapittel 2.2, hvor det fremkommer at en persons økonomi kan knyttes til opplevelse av stress. Opplevelse av egen økonomi blir målt gjennom spørsmålet: «På en skala fra 0 til 10, hvor 0 betyr «ikke fornøyd i det hele tatt» og 10 betyr «svært fornøyd», hvor fornøyd er du med din økonomiske situasjon nå for tiden?», hvor det å være svært fornøyd kan gi mindre stressor for den enkelte. Tre dimensjoner av variabelen *fornøydhet med egen økonomi* ble konstruert, for å brukes i krysstabellanalysen, lite fornøyd (svaralternativ 0 til 3) fikk verdien 1, middels grad av fornøydhet (svaralternativ 4 til 6) ble tilordnet verdien 2, og høy grad av fornøydhet (svaralternativ 7 til 10) fikk verdien 3. I forbindelse med regresjonsanalysen ble det konstruert en dummy hver for både middels og høy grad av fornøydhet (verdi 1), mens verdi 0 er lite fornøyd.

Kjønn

Hvorvidt foreldrepraksiser er *kjønn*, kan ses i hvilke forventninger foreldrerollen gir mødre og fedre, eller det kan handle om hvilke andre arenaer foreldre befinner seg i, samt samfunnets føringer knyttet til kjønn. Dette er noe som redegjøres for i større grad tidligere i oppgaven (kapittel 2.3), og som bringer med seg videre interesse for sammenhengen mellom kjønn og utøvelsen av omsorgsoppgaver. Kjønn blir målt gjennom spørsmålet om respondenten er «mann» eller «kvinne», som er utgangspunktet for variabelen knyttet til kjønn. Deretter ble spørsmålet omkodet til en dummy variabel hvor kvinne tilordnes verdien 1 og mann har verdien 0.

3.2.3 Bakgrunnsvariabel

Informasjon knyttet til respondentenes bakgrunn var også tilgjengelig gjennom spørreundersøkelsen. Hensikten med de bakgrunnsvariablene som ble utvalgt er at de vil hjelpe til å belyse familiestrukturen og faktorer i familien. Det kan også gi en forklaring for organisering i familien, samt det faktum at strukturen i familien har i nyere tid endret seg på mange måter og kan være med å skape en annen forforståelse av kjernefamilien (Roseneil & Budgeon, 2004).

De spørsmålene som ble ansett som relevante fra datasettet var spørsmål hvor foreldre måtte svare på sin egen alder, barnets alder, og antall barn. Dette er kontinuerlige variabler som får en deskriptiv fremstilling i kapittel 6.

3.3 Hypoteser

Ettersom dette er en kvantitativ undersøkelse, vil hypotesene mine være førende for om det gis støtte for mitt forskningsspørsmål gjennom analysene (Johannessen, 2009). For å utøve hypotesetesting skal en hypotese enten være et spørsmål eller påstand som begrunnes i tidligere studier eller teori (Ringdal, 2018). Oppgavens hypoteser er utformet og basert på gjennomgått teori og litteratur fra kapittel 2. Nedenfor vil det bli redegjort for oppgavens hypoteser. Disse hypotesene er delt inn i tre kategorier med utgangspunktet i *hvem* som utøver omsorgsoppgavene. Hypotesene som presenteres vil bli testet gjennom ulike statistiske tester, og vil bli redegjort for i kapittel 4. Dersom de statistiske testene ikke viser signifikant støtte for de alternative hypotesene som presenteres, vil den implisitte nullhypotesen beholdes (Ringdal, 2018). En oversikt over hvilke hypoteser som gis støtte eller ikke, gis i tabell 9 (kapittel 5.4).

Hypoteser for utføring av omsorgsoppgavene på egenhånd

Det å ha manglende tilknytning utenfor hjemmet, dårlig økonomi, samt misnøye og uenighet i parforholdet og i noen tilfeller det å være kvinne antas å ha betydning for at omsorgsoppgavene hovedsakelig utføres på egenhånd. Dette gir følgende hypoteser for utføring av omsorgsoppgavene på egenhånd (*du*):

- a) De som har lav grad av sosialt nettverk/støtte har høyere sannsynlighet for å utføre omsorgsoppgavene selv.
- b) De som har ingen tilknytning til arbeidslivet har høyere sannsynlighet for å utføre omsorgsoppgavene selv.
- c) De som har lav grad av fornøydhet med egen økonomi og manglende økonomisk overskudd, har høyere sannsynlighet for å utføre omsorgsoppgavene selv.
- d) De som har høyere grad av misnøye og uenighet med partner har høyere sannsynlighet for å utføre omsorgsoppgavene selv.
- e) Kvinner har en høyere sannsynlighet for å utføre omsorgsoppgavene på egenhånd.

Hypoteser for deling av omsorgsoppgavene

Et sosialt nettverk/støtte, en tilknytning til arbeidslivet, samt god relasjon med partner og det å være mann antas å ha betydning for å dele omsorgsoppgavene med sin partner. Dette gir følgende hypoteser for *deling* av omsorgsoppgavene:

- a) De som har en høyere grad av sosialt nettverk/støtte har høyere sannsynlighet for å dele omsorgspraksisen med sin partner.
- b) De som har en tilknytning til arbeidslivet, har høyere sannsynlighet for å dele omsorgspraksisen med sin partner.
- c) De som har en høyere grad av fornøydhets med egen økonomi og et økonomisk overskudd, har høyere sannsynlighet for å dele omsorgspraksisen med sin partner.
- d) De som har en høyere grad av fornøydhets og enighet i parforholdet har høyere sannsynlighet for å dele omsorgspraksisen med sin partner.
- e) Menn har en høyere sannsynlighet for å utføre omsorgspraksisen med sin partner.

Hypoteser for partner som utfører omsorgsoppgavene

Foreldre med en tilknytning til arbeidslivet, samt misnøye eller uenighet i foreldrepraksiser og det å være mann antas å ha betydning for hvor mye som overlates til partner av omsorgsoppgavene. Dette gir følgende hypoteser for *partner* som utfører omsorgsoppgavene:

- a) De som har en tilknytning til arbeidslivet, har høyere sannsynlighet for å oppgi at det er partner som utfører omsorgsoppgavene.
- b) De som har en høyere grad av misnøye og uenighet i parforholdet, har høyere sannsynlighet for å oppgi at det er partner som utfører omsorgsoppgavene.
- c) Menn har en høyere sannsynlighet for å oppgi at det er partner som utfører omsorgsoppgavene.

4.0 Dataanalyse

I dette kapittelet vil jeg presentere fremgangsmåten som er brukt for å utføre statistiske tester basert på univariate, bivariate og multivariate analysemetoder. Disse analysemetodene vil bli beskrevet nedenfor, i del 4.1, 4.2 og 4.3. Dataene ble analysert ved hjelp av IBM SPSS Statistics 26, og i kapittel 5 presenteres analyseresultatene og fortolkninger av disse. I kapittel 6 vil jeg drøfte oppgavens funn og hvordan disse resultatene kan ses med tanke på oppgavens teoretiske grunnlag.

Videre i dette kapittelet vil det bli redegjort for de ulike statistiske testene og analysemetodene som ble utført i denne studien, avslutningsvis vil det utføres en vurdering av undersøkelsens kvalitet og etikk.

4.1 Univariat analyse – en variabel

Univariat analyse kan brukes til å beskrive hvordan fordelingen av enhetene som utgjør én variabel er fordelt (Johannessen, 2009). Det vil si at analysen tar utgangspunkt i kun en variabel og at analysen har et beskrivende formål av fordelingen til denne variabelen. I min oppgave har jeg tatt i bruk frekvensfordeling og histogram for å vise en slik fordeling, både på bakgrunnsvariablene og de avhengige variablene. Et eksempel på en bakgrunnsvariabel som er fremstilt gjennom histogram er alder, ettersom det er en kontinuerlig variabel (Ringdal, 2018). Resultatene presenteres i del 5.1.

4.2 Bivariat analyse – to variabler

Bivariat analyse er en analyse mellom to variabler, som brukes for å undersøke den statistiske sammenhengen mellom to variabler, også kalt *korrelasjon* (Ringdal, 2018). En korrelasjonsanalyse har som hensikt å undersøke sammenhengen i form av hvor sterk sammenhengen er, og hvilken retning helningskoeffisienten viser (Almquist, Ashir, & Brännstöm, 2015). Videre vil det bli presentert to former for korrelasjonsanalyse; *krystabellanalyse* og *Pearsons r*. Resultatene fra disse testene blir presentert i kapittel 5.2.

Krystabellanalyse viser hvordan de uavhengige variablene fordeler seg på hver av de avhengige variablene, og hvorvidt den sammenhengen er statistisk signifikant. Dette besvares gjennom en *kji-kvadrattest* som viser signifikansnivå, og kan gi indikasjon på om sammenhengen kan gjelde for populasjonen. Krystabellanalysen ble utført med de kategorisk tredelte uavhengige variablene, som gir en mulighet for å undersøke hvordan graden av de uavhengige variablene fordeler seg på de avhengige variablene.

Pearsons korrelasjonskoeffisient, også kalt *Pearsons r*, undersøker hvordan, og om de avhengige variablene korrelerer med de uavhengige variablene, i tillegg til om de uavhengige variablene viser en samvariasjon med hverandre. Videre vil dette gi mulighet for å estimere eller ta en slutning ut ifra korrelasjonskoeffisienten, og dermed kunne si om resultatene er statistisk generaliserbare og hypotesene kan underbygges. I denne statistiske testen var det nødvendig å ha en egen tabell for hver av de avhengige variablene i korrelasjon med de uavhengige variablene.

Begge disse analysemetodene har sine begrensninger, slik som at resultatene ikke viser retning mellom variablene, og at korrelasjonen kan skyldes en annen variabel som det ikke er kontrollert for i disse analysene. For å få et større bilde av sammenhengen mellom variablene, og kontrollere for de andre uavhengige variablene, er det nødvendig å utføre regresjonsanalyse (Ringdal, 2018), dette redegjøres for i del 4.3.

4.3 Multivariat analyse – flere variabler

Multivariate analyser ser på sammenhengen mellom flere variabler, og for å utføre en slik statistisk test måtte jeg ta et valg for hvilken analyseform som det var hensiktsmessig å utføre på datamaterialet. Etersom oppgavens avhengige variabler er dikotome, argumenterer blant annet Almquist (2015) og Ringdal (2018) for at riktig analyseverktøy er logistisk regresjonsanalyse, og at lineær regresjonsanalyse kun skal tas i bruk når man har kontinuerlige avhengige variabler. I kontrast til dette presenterer Hellevik (2007) en forskningsartikkel som viser at empirisk sammenligning av resultater fra de to analyseformene, har nesten identisk utfall mellom lineær regresjonsanalyse og logistisk regresjonsanalyse. Jeg må derfor vurdere analyseform og hensikten med å utføre den, og ut ifra dette så faller valget på å utføre lineær regresjonsanalyse. Det ble laget en tabell som viser regresjonsanalysen på hver av de avhengige variablene.

Gjennom en multippel lineær regresjonsanalyse presenteres stegvis flere variabler inn i modellen, og på den måten kan vi se hvordan variablene endres og blir påvirket av andre uavhengige variabler. Denne regresjonsanalysen har også som hensikt å undersøke hvordan man kan *predikere* utfallet på en avhengig variabel. Dette i form av *hvilke* og *hvor mange* uavhengige variabler som kan påvirke eller bidra til endring for de ulike variablene, når det samtidig også kontrolleres for andre uavhengige variabler (Johannessen, 2009). Hensikten med å utføre analyser som tar høyde for flere variabler er for å redusere usikkerheten for hvilken betydning eller sannsynlighet variablene bidrar med (Ringdal, 2018). Etersom

regresjonsanalysens modeller tar høyde for flere variabler, gir det en større forståelse av et fenomen og sammenhenger, samtidig som vi kan undersøke om hypotesene støttes eller ikke. Resultatene fra regresjonsanalysen presenteres i kapittel 5.3.

4.4 Vurdering av undersøkelsens kvalitet

For å anslå studiens kvalitet må det gjøres en vurdering av datamaterialet som danner grunnlaget for undersøkelsen. Måten dette gjøres på er å utføre en vurdering av eventuelle målefeil, samt en redegjørelse av troverdigheten og gyldigheten til oppgaven. Det betyr at det må granskes om studien har tilfeldige målefeil (høy reliabilitet) og om undersøkelsen har målt det som har vært meningen å måle (validitet). Dersom oppgaven har høy grad av reliabilitet og validitet, vil de statistiske resultatene kunne overføres til en større populasjon (Ringdal, 2018).

4.4.1 Reliabilitet

Det er tre metoder for å teste påliteligheten, også kalt reliabilitet, i en undersøkelse. Disse metodene er gjennom *test-retest*, *intern konsistens* og *allmenn kildekritikk* (Ringdal, 2018). Ved å utføre disse testene kan man undersøke målesikkerheten og om studien er pålitelig.

En *test-retest-reliabilitet* handler om å undersøke om det er tilsvarende målenivå mellom variablene på tross av forskjellige ulike måletidspunkt. Det å utføre en slik test tilhører sjeldenheten, ettersom det er både ressurs- og tidkrevende å utføre den samme undersøkelsen på de samme respondentene over flere tidspunkter (Ringdal, 2018). Imidlertid er LOGG en undersøkelse som har blitt testet over flere perioder, og fulgt de samme respondentene over tid, noe som kan gi et grunnlag for en slik reliabilitet. Likevel kan det ha skjedd endringer i målingene dersom det har gått for lang tid mellom hvert målepunkt, som gir en endring i svaralternativene til respondentene.

Den andre formen for test av reliabilitet er testen om *intern konsistens*, som kan benyttes for å undersøke om variablene som inkluderes i en indeks reflekterer de samme underliggende faktorene (Almquist et al., 2015). Det mest brukte målet på intern konsistens er *cronbach's alfa*⁶, som er en type test for å undersøke om flere variabler har samme indikator for et felles skalamål. Gjennom en slik test kan det konkluderes med at gitte variabler har en intern konsistens, som betyr at de kan danne en indeks for et felles teoretisk begrep, som kan bidra til å gjøre begrepet mindre abstrakt (Ringdal, 2018). Almquist (et al., 2015) påpeker at

⁶ Cronbach's alfa verdiene er regnet ut ved hjelp av SPSS.

gjennom cronbach's alfa så er verdi fra 0,70 til 1 en tilfredsstillende grense for reliabilitet. Jeg har undersøkt cronbach's alfa på mine seks indikatorer for omsorgspraksiser, som får verdien $\alpha = 0,756$. Dette gir en tilfredsstillende intern konsistens og reliabilitet for omsorgspraksiser. Videre har jeg undersøkt den interne konsistensen for de fem indikatorene for sosialt nettverk/støtte, denne får verdien $\alpha = 0,766$, som også er en tilfredsstillende intern konsistens. Begge cronbach's alfa resultatene gir altså en tilfredsstillende intern konsistens som vil si at sumvariabelen er pålitelig.

En siste metode for å vurdere reliabiliteten til dataene er ved hjelp av *allmenn kildekritikk*, dette gjøres ved å gjennomgå datasettet. Dataene gjennomgås ved å granske hvordan spørsmålene er formulert, metoden som er brukt for å samle inn datamaterialet og mulige feilkilder. Kvaliteten av dataenes pålitelighet påvirkes av arbeidet som er lagt i utførelsen av datamaterialets utforming og innhenting, nøyaktighet ved dataregistrering og eventuelt retting av disse. Ved tilfeldige målefeil hos dataene kan det fortsatt være høy reliabilitet for undersøkelsen (Ringdal, 2018). Det belyses i kapittel 3.1 hvordan datamaterialet er innhentet, og datamaterialet og innhenting som er utført i LOGG undersøkelsen anses å oppfylle disse kriteriene for allmenn kildekritikk.

4.4.2 Validitet

For å undersøke om studien er holdbar, må gyldigheten, også kalt validitet, undersøkes. En forutsetning for validitet er reliabilitet. Dersom studien viser seg å ha validitet, kan det antas at undersøkelsen er gyldig, og med det menes det at testen måler det vi faktisk ønsker at den skal måle (Ringdal, 2018). Det er flere elementer av indre validitet som bør undersøkes, et element er *begrepsvaliditet*, som innebærer å undersøke om det begrepet som var ønskelig å måle faktisk er målt, ut fra de variablene som er tatt i bruk. Dette handler også om *umiddelbar validitet* og *innholdsvaliditet*. I kapittel 3.2 presenteres variablene og konstruksjon av disse, noe som belyser begrepsvaliditeten. De avhengige variablene omfavner praktisk omsorg, og dette handler om fysiske oppgaver som følger det å bli forelder, slik som henting i skole/barnehage, legging av barnet og lignende. Et slikt mål er enklere å konkretisere og å gjøre målbart, i motsetning til emosjonell omsorg som er mer diffust og opplevelsbasert, og som kan være vanskeligere å måle konkret. I mitt forskningsprosjekt har jeg valgt de variablene som samsvarer med tidligere forskning og teori (kapittel 2). Ut ifra fremstillingen ovenfor kan vi argumentere for at også elementet *umiddelbar validitet* er undersøkt, som handler om en skjønsmessig vurdering av variablene, og at indikatorene deres samsvarer og inneholder det som skal forskes på. Dette går videre inn på elementet om *innholdsvaliditet*,

som bygger på begrepsvaliditet ved at det også er opptatt av om begrepet og indikatoren måler det som er hensikten. Ettersom et teoretisk begrep kan være vidt, må det gjennom en operasjonalisering utrette et håndterlig og dekkende begrep gjennom en eller flere variabler (Svartdal, 2019; Ringdal 2018). Basert på dette har jeg valgt å bruke flere indikatorer/variabler som belyser deler av samme tematikk i min studie, disse variablene presenteres i kapittel 3.2.

En annen faktor som kan påvirke validitet er dersom det skjer systematiske målefeil, dette kan skje dersom respondentene svarer uten å se på meningsinnholdet i spørsmålet (Ringdal, 2018). Dette kan gi en tendens til at besvarelser har en skjevhet ved at foreldre svarer likt på skalaen på flere forskjellige spørsmål, dette kan skape «enighetssyndrom». Konsekvensen av en slik målefeil er holdbarheten i undersøkelsen (validiteten). I LOGG undersøkelsen var det flere svaralternativer som jeg måtte endre retningen på gjennom omkodning av variablene, slik at de fikk samme retning på lav og høy grad. Det å endre retningen til svaralternativene, eller ha en annen formulering på spørsmålene, kan være en måte å motvirke systemisk målefeil. En målefeil som er vanskeligere å unngå er når respondenten svarer det han eller hun tror er et sosialt ønskelig svar, og dette vil påvirke validiteten. Dersom vi tror at vi måler noe annet enn det vi faktisk måler, vil det gi lav validitet, og bidra til å trekke feil konklusjon (Ringdal, 2018).

Dataene fra LOGG-undersøkelsen er basert på en bred undersøkelse som går over flere land, dette kan gi et mer representativt utvalgt, som bidrar til generaliserbarhet, altså en ytre validitet (Dahlum, 2020). Selv om LOGG undersøkelsen er bred, kan skjevheter og frafall i datamaterialet skje. For eksempel så er Norge det eneste landet i Norden som deltar, og dette kan gjøre studien mindre representativ for andre nordiske land. Imidlertid har Norge ganske tilsvarende politiske føringer og har en tilsvarende velferdsstat som andre nordiske land, og det kan argumenteres for at det kan gi en sammenlignbar representasjon. Dette er føringer som skiller seg noe fra andre europeiske land, slik som for eksempel Frankrike (Ringdal, 2018; Lysestøl & Meland, 2012).

4.4.3 «Missing data»

Analyseenhetene i undersøkelsen representerer et bruttoutvalg av det gjeldende populasjonsutvalget. For å få et mest mulig representativt utvalg skal ikke utvalget inneholde noen klare skjevheter som er systematisk ulikt fra nettoutvalget (Ringdal, 2018). I en undersøkelse kan det også skje frafall eller «missing data», både i form av respondenter som

faller fra eller på grunn av manglende svar. For å undersøke hvor god en undersøkelse er, må vi vurdere frafallet, og på denne måten kan man oppdage skjevheter i utvalget. Det må gjøres ved vurdering av frafallet, om det er tilfeldig eller systematisk. Dersom det er systematisk så svekker det utvalgets representativitet og validitet. Frafall blir registrert som «missing data» i SPSS, som vil si at den variabelen mangler verdi (svar) fra respondentene. «Vet ikke» kan ofte også bli registrert som svar uten verdi (Ringdal, 2018). I krysstabellen (tabell 4), kapittel 5.2.1 presenteres missing for variablene i undersøkelsen, som viser at det ikke er et stort frafall. Ved at utvalget av analyseenheter er representative, kan resultatene generaliseres (Almquist et al., 2015).

Som beskrevet i kapittel 3.2 og 3.2.1 angående konstruksjon av variablene, så har jeg i undersøkelsen min utført to bevisste avgrensninger av populasjonen. For det første skulle barna kun være i aldersgruppen mellom 0-14 år. Den andre avgrensningen handler om hvem som utfører omsorgsoppgavene. Det vil si at jeg kun har fokusert på de analyseenheter som enten utfører omsorgsoppgavene selv, i deling med partner, eller at det kun var partner som utførte omsorgsoppgaven. Foreldre som hadde andre i husstanden eller barna selv som utførte omsorgsoppgavene telles ikke som «missing» fra undersøkelsen, ettersom de ikke er en del av utvalget oppgaven tar høyde for. Det kan derfor argumenteres for at foreldrene er representativt for det utvalget som representeres, selv om et større antall analyseenheter vil gi et bedre grunnlag for generalisering.

4.5 Etikk

I Norge har vi De Nasjonale Forskningsetiske Komiteene som har retningslinjer og prinsipper knyttet til hvordan forskning skal utføres på en etisk forsvarlig måte. «Etikk er læren om moral», og dette handler om hva som er rett eller galt ut fra våre normer, verdier og holdninger (Sagdahl 2020; Sagdahl, 2019). Jeg ønsker å trekke frem noen av punktene fra de generelle forskningsetiske retningslinjene: *respekt* for informanten, *integritet* hos forskeren, *sannhetsbestrebelse* i form av å være transparent knyttet til forskningen, *frivillig informert samtykke*, *konfidensialitet* og *habilitet* (De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2014). Disse delene vil bli belyst i dette kapitlet, i lys av min oppgave.

Hvilken forforståelse jeg har, kan ha en påvirkning på hva jeg ønsker å sette søkelys på, eller trekke frem. Det å være bevisst på dette gjør at man kan unngå en skjevhet i undersøkelsen. Likevel vil jeg være formet av tidligere opplevelser, i tillegg til hvilken bakgrunn, demografi, kjønn og nasjonalitet, med mer som jeg har eller har blitt «utsatt» for. I dette prosjektet vil

kanskje spesielt mine forforståelser som jeg har knyttet til familieliv påvirke noen av mine valg, både bevisst og ubevisst. Som forsker er det viktig at jeg er bevisst i min forforståelse, slik at jeg heller ikke utøver selektiv bruk av data som underbygger de resultatene jeg ønsker (Ringdal, 2018).

Ifølge Ringdal (2018) er det i store spørreundersøkelser vanlig praksis at en ikke krever aktivt samtykke. Aktivt samtykke kan være gjennom å få en underskrevet samtykkeerklæring. Mens et passivt samtykke vil være de som mottar informasjonsbrev vedrørende undersøkelsen, som belyser at studien er frivillig å delta i, og med informasjon om å ta kontakt for ytterligere informasjon. Det passive samtykket vil fremkomme av at de ikke har bedt om å reservere seg mot deltakelse i undersøkelsen, og deltar gjennom å gi svar på undersøkelsens spørsmål ved innsendelse eller via telefon (Ringdal, 2018). Ettersom LOGG undersøkelsen er såpass stor har det i dette tilfelle vært passivt samtykke.

Respekt og integritet hos forskeren starter allerede ved utforming av undersøkelsen. Hvilke tema som tas opp og hvordan spørsmålene blir stilt rundt sensitive temaer er viktig å ta stilling til. I LOGG undersøkelsen har det vært vide temaer som omfatter mye. De spørsmålene som har vært relevant for mitt prosjekt har jeg vurdert at ikke er knyttet til noen særlige sensitive temaer. Svarene som har blitt samlet inn er opplysninger knyttet til personer som har svart, og det er forskernes ansvar å innhente, og presentere disse opplysningene slik at de ikke skal kunne knyttes til en bestemt person (Ringdal, 2018). I LOGG undersøkelsen er ingen av respondentene gjenkjennbare, noe som viser at opplysningene er behandlet med konfidensialitet fra forsker. Ettersom undersøkelsen likevel er knyttet til opplysninger knyttet til personer, har jeg søkt og fått innvilget godkjenning fra Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD) til å behandle, og oppbevare datamaterialet.

5.0 Fortolkning av analyseresultatene

I dette kapitlet vil jeg presentere resultatene fra mine analyser, samt gjøre en fortolkning av de. Først vil jeg beskrive den univariate analysen, videre vil de statistiske testene innen bivariat analyse gjengis, og til slutt vil resultatene fra multippel regresjonsanalyse presenteres. Ettersom regresjonsanalysen er den analysemetoden som er av størst interesse, vil det også vies mer tid til den i fortolkningen. Grunnen til dette er fordi denne analysemetoden kontrollerer for alle de uavhengige variablene stegvis, noe som gir bedre grunnlag for å undersøke sammenhenger og teste studiens hypoteser. Under hvert punkt vil fortolkningen av de statistiske testene fremkomme, og det vil vurderes om disse resultatene støtter hypotesene og underbygger mitt forskningsspørsmål.

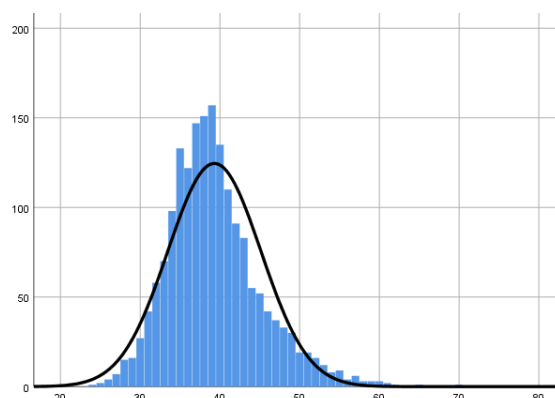
5.1 Univariat

I denne delen av oppgaven vil det bli presentert deskriptiv statistikk knyttet til bakgrunnsvariablene og de avhengige variablene. Deskriptiv informasjon av de uavhengige variablene kommer frem gjennom resultatene i krysstabellanalysen, tabell 4.

5.1.1 Bakgrunnsvariabler

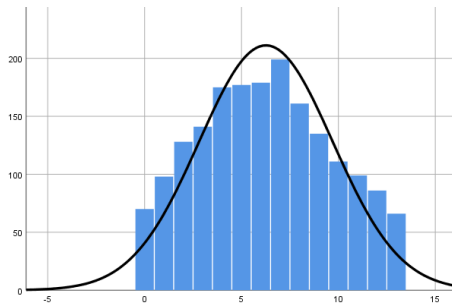
Bakgrunnsvariablene deler seg mellom å omhandle respondentene og barn i husholdningen, slik som respondenten sin alder, samt alder på barn og antall barn. For å vise fordelingen av alder på foreldre og barn, har jeg valgt å fremstille dette ved hjelp av histogram, fordi slike kontinuerlige variabler kan skape uoversiktlige tabeller.

Figur 3 Frekvensfordeling av alder hos respondentene vist ved hjelp av histogram

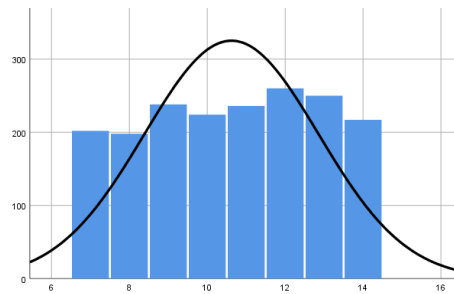

Vi kan se på fordelingen i figur 3 at aldersgruppen for respondentene varierer fra 24 år til 70 år⁷. Det er en samling av respondenter i aldersgruppen mellom 35-40 år, dette gir en normalfordelt kurve i figur 3.

Figur 4 Frekvensfordeling av yngste alder hos barnet

Figur 5 Frekvensfordeling av eldste alder hos barnet

Denne fordelingen i figur 4 viser at barnets alder varierer, hvor de yngste barna har en hovedvekt i alderen syv år. I figur 5 kan vi se at blant de eldste barna er det flest som er 12 år. Fordelingen mellom de eldste barna viser liten variasjon.

Tabell 1 Deskriptiv statistikk av antall barn hos respondentene

Antall barn	N	Valid prosent
1	295	16.2%
2	876	48%
3	553	30.3%
4	85	4.7%
5	14	0.8%
7	1	0.1%
8	1	0.1%

Tabell 1 viser at det er en hovedvekt av respondenter som har mellom ett til tre barn.

5.1.2 Avhengige variabler

I denne delen av oppgaven fremstilles og undersøkes fordelingen av de avhengige variablene gjennom deskriptiv statistikk. Slik det blir redegjort for i kapittel 3.2.1, så består mine avhengige variabler av tre dummyvariabler som gir tre mål for fordelingen av

⁷ Av datamaterialet fremkommer det at den eldste forelderen er 70 år, selv om dette ikke vises så tydelig av histogrammet.

omsorgspraksiser, basert på seks spørsmål. Tabell 2 viser fordelingen mellom de seks spørsmålene.

Tabell 2 Deskriptiv statistikk av indikatorene for omsorgspraksiser

Indikatorene for omsorgspraksiser				
<i>(skala: 1 = «alltid du», 2 = «vanligvis du», 3 = «deg eller samboer/ektefelle/partner», 4 = «vanligvis samboer/ektefelle/partner», 5 = «alltid samboer/ektefelle/partner»)</i>				
	Min	Max	Mean	Std. deviation
«... å kle på barna, eller passe på at de er skikkelig kledd»	1	5	2,83	,878
«... å legge barna eller se til at de legger seg»	1	5	2,88	,582
«... å være hjemme med barna når de er syke»	1	5	2,89	,872
«... å leke med barna og/eller delta i deres fritidsaktiviteter» (kun hvis et eller flere av barna er 6 år eller eldre).	1	5	2,90	,535
«... å hjelpe barna med leksene»	1	5	2,88	,822
«... å bringe barna til/ fra skole, barnehage, barnepasser eller fritidsaktiviteter»	1	5	2,85	,794

Tabell 2 viser at på skalaen fra 1 til 5 varierer gjennomsnittlig svaralternativ fra 2,83 (kle på barnet) til 2,90 (leke/fritidsaktivitet med barnet). Sistnevnte er kun hvis barnet er fra seks år og oppover. Dette viser at de fleste respondentene har svart «vanligvis du» eller «deg eller samboer». Standardavviket (std. deviation) viser mål på spredningen eller fordelingen for hvert enkelt spørsmål (Ringdal, 2018).

I tabell 3, vises fordeling mellom de avhengige variablene.

Tabell 3 Fordeling mellom du, deling og partner

	Avhengig variabel	N	% valid prosent
Omsorgspraksiser N = 1358 (missing 51)	«Du» (=alltid du - vanligvis du)	174	12,8%
	«Deling» (=deg eller partner)	786	57,9%
	«Partner» (= vanligvis partner – alltid partner)	64	4,7%

Ved å se på tabell 3 kan vi se at det er 1358 respondenter som *omsorgspraksiser* består av totalt sett. Hovedvekten av besvarelsene viser størst fordeling av foreldre som *deler* foreldrepraksiser mellom seg og partner.

5.2 Bivariat

I denne delen av oppgaven vil det redegjøres for resultatene som presenteres i krysstabellanalyse og korrelasjonsmatrisen *Pearsons r*.

5.2.1 Krysstabellanalyse

Det ble utført krysstabellanalyse for å vise fordelingen av de uavhengige variablene på de avhengige variablene i denne undersøkelsen, resultatene kan ses i tabell 4. For å vise fordelingene som er mellom variablene, har jeg valgt å kategorisk tredele flere av de uavhengige variablene til å vise lav, middels eller høy grad av fordeling på de avhengige variablene. Signifikansnivået er et resultat fra kji-kvadrattest som er utført.

Tabell 4 Krysstabellanalyse: fordelingen av de uavhengige variablene på de avhengige variablene

	Omsorgspraksiser			N (missing)
	Du	Deling	Partner	
	12,9%	57,9%	4,7%	1358 (51)
Sosialt nettverk/støtte	**			1351 (59)
Lav	22,6%	46,2%	6,5%	93
Middels	9,7%	60,2%	5%	259
Høy	12,8%	58,4%	4,5%	999
<i>Antall:</i>	174	782	45	
I arbeid	***	***		1350 (61)
Nei	32,1%	35,7%	1,8%	112
Ja (=1)	11,1%	59,9%	5%	1238
<i>Antall:</i>	174	781	64	
Penger til overs				1346 (66)
Nei	15%	54,5%	3,8%	341
Ja (=1)	12%	58,9%	5%	1005
<i>Antall:</i>	174	778	63	
Fornøyd med egen økonomi				1350 (62)
Lite	16%	53,1%	4,9%	81
Middels	9,7%	59,1%	3,9%	257
Høy	13,4%	57,9%	4,9%	1012
<i>Antall:</i>	174	781	64	

Fornøydhhet med parforholdet	***	***		1357 (52)
Lite	24%	40%	4%	25
Middels	30,2%	34,9%	3,2%	63
Høy	11,7%	59,4%	4,8%	1269
<i>Antall:</i>	173	786	64	
Uenighet om penger				1355 (55)
Lav	12,3%	59,3%	5%	1033
Middels	14,3%	54,9%	4%	224
Høy	13,3%	50%	3,1%	98
<i>Antall:</i>	172	785	64	
Uenighet om barneoppdragelsen	*	**		1355 (54)
Lav	11,3%	60,2%	4,6%	981
Middels	16,5%	54%	6,3%	272
Høy	15,7%	46%	2%	102
<i>Antall:</i>	172	785	64	
Uenighet om å få barn		*		1329 (110)
Lav	12,2%	59,5%	4,9%	1195
Middels	13,3%	48%	4%	75
Høy	16,9%	44,1%	1,7%	59
<i>Antall:</i>	166	773	63	
Fornøydhhet med arbeidsfordelingen	***	***	**	1356 (54)
Lav	51,9%	33,3%	0%	27
Middels	30,7%	42,9%	0,5%	189
Høy	8,8%	61,1%	5,5%	1140
<i>Antall:</i>	172	786	64	
Kjønn	***	***	***	1358 (51)
Mann	1,3%	64,3%	9,3%	677
Kvinne (=1)	24,2%	51,5%	0,1%	681
<i>Antall:</i>	174	786	64	

*** $p < .001$ ** $p < .01$ * $p < .05$

Tabell 4 viser hvordan de avhengige variablene *du*, *deling* og *partner* er fordelt mellom de uavhengige variablene. Hovedvekten av fordelingen ligger på *deling med partner* (57,9%). Ved å se på fordelingen mellom de uavhengige variablene, kan vi se at de som rapporterer i større grad at de utfører omsorgsoppgavene selv, har lavere grad av *sosialt nettverk/støtte* (22,6%). De som i hovedsak deler omsorgsoppgavene med sin partner har middels (60,2%) eller høy grad av sosial støtte (58,4%). Dette støtter den alternative hypotesen om at foreldre med lavere grad av sosialt nettverk/støtte rapporter å utføre omsorgsoppgavene mer på egenhånd.

Tabellen viser at de som er *i arbeid* i større grad *deler* foreldreoppgaven sammen med sin partner (59,9%). Respondentene som mangler tilknytning til arbeidslivet, rapporterer at de gjør foreldreoppgaven *selv* (32,1%). Disse resultatene underbygger den alternative hypotesen om foreldre som har tilknytning til arbeidsliv rapporterer å dele på omsorgspraksiser, eller ha partner til å utføre omsorgsoppgavene. Videre støttes den alternative hypotesen om foreldre som er utenfor arbeidslivet rapporterer å utføre omsorgsoppgavene mer på egenhånd.

Når det gjelder foreldres fordeling i parforholdet rundt hvem som utfører omsorgspraksiser, deler parforholdet seg inn i flere variabler som omtaler *grad av fornøydhet med parforholdet* og *arbeidsfordelingen*, samt *uenigheter*. De som i hovedsak rapporterte liten eller middels grad av fornøydhet med parforholdet, svarer at det ofte er de som utfører oppgavene selv. Videre viser tabellen at de som rapporterte høy grad av fornøydhet med parforholdet, deler i større grad omsorgsoppgavene med partner. Videre viser tabellen at *uenighet om penger*, *barneoppdragelse* og *ønske om å bli forelder*, viser i større grad like fordelinger og variasjoner mellom *du*, *deling* og *partner*. Vi kan riktignok se at de som i større grad er enige om barneoppdragelsen *deler* oftere på foreldreoppgavene mellom seg og partner. De som i liten grad er uenige om å få barn, rapporterer at de i større grad deler på foreldreoppgaven mellom seg og partner. Fornøydhet med arbeidsdelingen i parforholdet viser at fordelingene mellom de avhengige variablene *du*, *deling* og *partner* er alle signifikante. De som rapporterer lav grad av fornøydhet med arbeidsfordelingen, er de som i størst grad utfører foreldrepraksisen selv. De som rapporterer en høyere grad av fornøydhet med arbeidsfordelingen har også en høyere rapportering av å dele omsorgsoppgavene med sin partner (61,1%). Videre viser fordelingen på *partner* at de som i høy grad er fornøyd med arbeidsfordelingen har en partner som utfører omsorgsoppgaven. Disse resultatene viser delvis støtte for de alternative hypotesene knyttet til at høyere grad av *uenighet* og lav grad av *fornøydhet* i parforholdet fører med seg at omsorgsoppgavene utføres mer på *egenhånd*. Til gjengjeld støttes den alternative hypotesen knyttet til høyere grad av *fornøydhet* i parforholdet knyttet til at foreldre *deler* omsorgsoppgaver med partner.

I tabellen ovenfor viser resultatene fra kji-kvadrattesten at de uavhengige variablene *penger til overs*, *fornøyd med egen økonomi* og *uenighet om penger* ikke er signifikante. Ettersom disse variablene ikke viser signifikans så betyr det at de alternative hypotesene knyttet til høyere grad av fornøydhet med egen økonomi og økonomisk overskudd forkastes. Det vil si at nullhypotesen beholdes.

Fordelingen blant *kjønn* viser at kvinner rapporterer utførelse av foreldreoppgavene *selv* 24,2%, *dele med partner* 51,5%, og kun 0,1% rapporterte at det er *partner* som utfører omsorgsoppgaver. Til sammenligning rapporter menn 1,3% fordeling på *du*, 64,3% på *deling* og 9,3% på *partner*. Resultatene knyttet til kjønn underbygger de alternative hypotesene for kjønn, hvor menn rapporterer å utføre omsorgsoppgaver i hovedsak i deling med partner eller kun partner som utfører omsorgsoppgaver. Dette støtter også den alternative hypotesen som omhandler at kvinner rapporterer å utføre omsorgsoppgaver på egenhånd.

Resultatene viser en hovedvekt av foreldre som *deler* omsorgsoppgaver med sin partner, de uavhengige variablene som bidro til dette resultatet var å være i arbeid, fornøydhet og lite uenighet med deler av parforholdet, i tillegg til å være mann.

5.2.2 Korrelasjonsanalyse Pearsons r

Korrelasjonsanalyse er utført for å undersøke sammenhenger mellom den avhengige og de uavhengige variablene seg imellom, altså undersøke om det foreligger en tendens til lineær sammenheng. Tabell 5 fremstilles nedenfor for å illustrere fremstillingen av korrelasjonsanalysen mellom den avhengige variabelen *du* og alle de uavhengige variablene. Tabellene for analyseresultatene av de avhengige variablene *deling* og *partner*, og de uavhengige variablene er presentert under vedlegg til oppgaven, vedlegg 2 (tabell 10) og vedlegg 3 (tabell 11). Resultatene fra analysen for *deling* og *partner* vil også bli fremstilt i denne delen av oppgaven.

Tabell 5 Bivariate korrelasjoner mellom den avhengige variabelen *du* og alle de uavhengige variablene

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Du	1										
2. Sosialt nettverk	-,03	1									
3. I arbeid	-,17**	,05*	1**								
4. Penger til overs	-,03	,14**	,14**	1							
5. Fornøyd med økonomi	,01	,19**	,17**	,50**	1						
6. Fornøyd med parforholdet	-,10**	,09**	-,00	,08**	,09**	1					
7. Uenighet om penger	,01	-,13**	,01	-,15**	-,19**	-,21**	1				
8. Uenighet om barneoppdragelse	,06*	-,11**	-,02	-,02	-,07**	-,23**	,30**	1			
9. Uenighet om å få barn	,02	,09**	-,02	-,01	-,06*	-,07**	,15**	,29**	1		
10. Fornøydhet med arbeidsfordeling	-,28**	,06**	,04	,04*	,11**	,20**	-,14**	-,13**	-,05*	1	
11. Kjønn	,34**	,03	-,14**	-,03	,00	-,04	-,00	,04*	-,02	-,24**	1

*** $p < .001$ ** $p < .01$ * $p < .05$

¹ Du (1=du, 0= deling og partner)

² Sosialt nettverk (1=lav – 3 høy grad)

³ I arbeid (1=ja, 0=nei)

⁴ Penger til overs (1=ja, 0=nei)

⁵ Fornøyd med økonomi (1=lav – 3=høy)

⁶ Fornøyd med parforholdet (1=lav – 3=høy)

⁷ Uenighet om penger (1=lav – 3=høy)

⁸ Uenighet om barneoppdragelse (1=lav – 3=høy)

⁹ Uenighet om å få barn (1=lav – 3=høy)

¹⁰ Fornøydhet med arbeidsfordelingen (1=lav – 3=høy)

¹¹ Kjønn (1=kvinne, 0=mann)

Den variabelen som har sterkest korrelasjon med *du* er *kjønn* med $r = .34$, etter dette er *fornøydhet med arbeidsfordelingen* $r = -.28$, og *i arbeid* $r = -.17$. Den som har lavest korrelasjon med *du* er *fornøydhet med parforholdet* $r = -.10$. Disse resultatene viser at kvinner som er mindre fornøyd med arbeidsfordelingen, samt står utenfor arbeidslivet, og er i mindre grad fornøyd med parforholdet, har en sterkere korrelasjon med *du*. Fremstillingen viser at de uavhengige variablene som korrelerte med hverandre var *fornøydhet med arbeidsfordelingen* og *kjønn* $r = -.24$. *Sosialt nettverk/støtte* korrelerer med *fornøydhet med økonomi* $r = .19$. Korrelasjonen til de uavhengige variablene er tilsvarende for både tabell 10 og 11. Tabell 10 viser at *deling* har sterkest korrelasjon med *fornøydhet med arbeidsfordeling*

$r = .14$, selv om dette riktignok er en svak korrelasjon. Videre har *deling* korrelasjon med de som er *i arbeid* ($r = .13$), *kjønn* ($r = -.12$) og *fornøydhet med parforholdet* ($r = .10$). Tabell 11 viser at *partner* har sterkest korrelasjon med *kjønn* $r = -.21$ og *fornøydhet med arbeidsfordelingen* $r = .08$.

Om relasjonen mellom variablene er sterke eller svake, er ifølge Almquist (2015, s. 141) en tommelfingerregel på «1 perfekt, 0,9 til 0,7 sterk, 0,6 til 0,4 moderat, 0,3 til 0,1 svak, 0 er null», tilsvarende gjelder om tallene er negative. Ringdal (2018) beskriver korrelasjonen som perfekt relatert ved verdi 1, mens de ikke er relatert ved verdi 0. Hvorvidt tallene er positive eller negative, har kun betydning for hvilken retning helningen går i. Likevel viser resultatene fra tabell 5 at korrelasjonene er statistisk signifikante. Noe som betyr at man kan argumentere for at selv med en svak korrelasjon i tabellen så er variablene fortsatt relatert, og det er liten sannsynlighet for at resultatene skyldes tilfeldigheter. Imidlertid kan ikke korrelasjonsanalysen gi forklaring for kausalitet, altså en årsak mellom en variabel til en annen. Analysen kan altså kun besvare om det er en samvariasjon mellom to variabler, og om denne er statistisk eller ei (Ringdal, 2018; Almquist et al., 2015).

For å oppsummere korrelasjonsresultatene så indikerer de at ikke alle de uavhengige variablene korrelerer med de avhengige variablene. Dette skiller seg noe fra *kji-kvadrattesten* som gir noe andre resultater i krysstabellanalysen (tabell 4). Ved å se på hypotesene kan vi se at den alternative hypotesen knyttet til korrelasjon mellom *sosialt nettverk/støtte* for både *du* og *deling* ikke støttes. Videre viser resultatene en korrelasjon som underbygger de alternative hypotesene knyttet til *arbeid*, det vil si at de som er uten arbeid korrelerer med *du* og de i arbeid korrelerer med *deling*. Resultatene for *partner* viser ingen korrelasjon med variablene knyttet til *arbeid* og *økonomi*, noe som betyr at hypotesen ikke støttes. Variablene knyttet til *grad av fornøydhet* og *uenighet i parforholdet* viser korrelasjon med de avhengige variablene *du* og *deling*, som kan understøtte de alternative hypotesene for disse punktene. Den alternative hypotesen for dette knyttet til *partner* forkastes. Resultatene viser også en korrelasjon mellom *kjønn* og omsorgsfordelingen for både *du*, *deling* og *partner*, som betyr at hypotesene knyttet til dette støttes.

5.3 Multivariat

I denne delen vil jeg presentere resultater fra multippel lineære regresjonsanalyse som er utført, dette er en lineær sannsynlighetsmodell. Regresjonsanalysen er utført ved å inkludere variablene stegvis, og på denne måten kan man stegvis se hvordan variablene kan endres når

nye modeller med flere variabler introduseres. Denne analysen utføres for å teste og undersøke oppgavens hypoteser, når det også kontrolleres for andre variabler. Variablene fordeler seg mellom fire modeller, hvor første modell tar utgangspunkt i *sosialt nettverk/støtte*, den andre modellen inkluderer *økonomiske forhold og arbeidssituasjon*. I den tredje modellen inkluderes *forhold ved parforholdet*, og til slutt i modell fire presenteres *kjønn*.

5.3.1 Regresjonsanalyse mellom *du* og de uavhengige variablene

Tabell 6 Regresjonsanalyse mellom den avhengige variabelen *du* og de uavhengige variablene

	Modell 1			Modell 2			Modell 3			Modell 4		
	b	BETA	p	b	BETA	p	b	BETA	p	b	BETA	p
Sosialt nettverk middels	-,13	-,15	,001	-,12	-,15	,002	-,12	-,14	,002	-,12	-,14	,001
Sosialt nettverk høy	-,10	-,13	,005	-,10	-,13	,006	-,08	-,11	,015	-,09	-,13	,004
I arbeid (ja 1)				-,19	-,16	,000	-,18	-,15	,000	-,13	-,11	,000
Penger til overs (ja 1)				-,02	-,03	,237	-,02	-,03	,242	-,01	-,01	,520
Fornøyd med økonomi middels				-,01	-,01	,771	-,00	-,00	,855	-,02	-,02	,604
Fornøyd med økonomi høy				,04	,05	,289	,06	,09	,098	,04	,05	,300
Fornøyd med parforholdet middels							,01	,00	,873	,01	,01	,812
Fornøyd med parforholdet høy							-,08	-,063	,199	-,08	-,06	,201
Uenighet om penger middels							,00	,01	,693	,01	,01	,563
Uenighet om penger høy							-,04	-,03	,228	-,03	-,02	,355
Uenighet om barneoppdragelse middel							,01	,01	,617	,00	,00	,834
Uenighet om barneoppdragelse høy							-,01	-,01	,714	-,01	-,01	,580
Uenighet om å få barn middels							-,00	-,00	,914	,01	,01	,624
Uenighet om å få barn høy							,03	,02	,389	,04	,02	,323
Fornøyd med arbeidsfordelingen middels							-,19	-,20	,006	-,16	-,17	,013
Fornøyd med arbeidsfordelingen høy							-,40	-,44	,000	-,32	-,35	,000
Kjønn (1 kvinne)										,17	,26	,000
Konstant	,22			,39			,79			,60		
R2	0,7%			3,2%			11 %			17,5%		

Modell 1 viser at den sterkeste koeffisienten (b) er *middels sosialt nettverk/støtte* som har 13% lavere sannsynlighet for å utføre omsorgsoppgavene selv, kontrollert for de andre uavhengige variablene. Det betyr at de som har lav grad av sosialt nettverk/støtte øker sannsynligheten for å utføre foreldreoppgaver selv, som også er signifikant.

Videre i modell 2 vises det at de som er *i arbeid* har 19% lavere sannsynlighet for å svare at det er de som utfører omsorgsoppgavene. Dette er en av de viktigste forklaringsvariablene (BETA), og sammenhengen er signifikant. Koeffisienten til *sosialt nettverk/støtte* holder seg ganske stabil, selv når det kontrolleres for flere variabler, noe som vil si at de som ikke er *i jobb* som oftest utfører foreldrepraksisen selv og viser liten opplevelse av *sosialt nettverk/støtte*.

Når man kontrollerer for de uavhengige variablene rundt *parforholdet* i modell 3, viser modellen forskjell i koeffisienten hos flere av de uavhengige variablene. De som i høy grad er *fornøyd med arbeidsfordelingen* i parforholdet viser en 40% lavere sannsynlighet til å svare *du*. Dette er også en sterk forklaringsvariabel med BETA på -,44, i tillegg til å være signifikant. De resterende uavhengige variablene om *økonomi* og *parforhold* har ingen signifikant sammenheng, når det kontrolleres for alle de andre uavhengige variablene. Det vil si at de med lavt sosialt nettverk/støtte, uten jobb, og som er lav/middels fornøyd med arbeidsfordelingen i hjemmet har høyere sannsynlighet for å utføre omsorgsoppgavene selv.

I modell 4 inkluderes også variabelen *kjønn*. Kjønn er signifikant og er en sterk forklaringsvariabel med en BETA på ,26. Koeffisienten for middels/høy opplevelse av *sosialt nettverk/støtte* holder seg stabilt. Når kjønn også blir tatt høyde for, i tillegg til de andre uavhengige variablene, synker *i arbeid* med 13% sannsynlighet for å utøve omsorgsoppgavene selv. Dette er en nedgang fra modell 2 og 3, imidlertid viser den fortsatt en signifikant sammenheng. Modell 4 viser en videre endring i koeffisienten ved høy *fornøydhet med arbeidsfordelingen*, ved å kontrollere for de andre uavhengige variablene synker sannsynligheten på den avhengige variabelen med 32%. Videre viser variabelen *kjønn* at kvinner har 17% høyere sannsynlighet for å utføre omsorgsoppgavene selv, når det også kontrolleres for de andre uavhengige variablene. De resterende uavhengige variablene viser ingen signifikant sammenheng med den avhengige variabelen. Dermed viser modell 4 at lav sosialt nettverk/støtte, uten jobb, med lav/middels grad av fornøydhet med arbeidsfordelingen og kvinne, har en større sannsynlighet for å utføre foreldrepraksisen selv.

Disse samlede resultatene fra de fire modellene viser at *sosialt nettverk/støtte* holder seg ganske stabil, selv når man kontrollerer for flere andre variabler. Det vil si at sosialt nettverk/støtte kan ha mye å si for omsorgsfordelingen i hjemmet. Når det kontrolleres for *kjønn* skjer det en større forskjell for variabelen *i arbeid*, noe som kan bety at forskjellen som fremkommer hos variabelen *i arbeid*, egentlig handler om en kjønnsforskjell. Disse resultatene støtter de alternative hypotesen knyttet til sammenheng med *sosialt nettverk/støtte*. Regresjonsanalysen gir i tillegg støtte for den alternative hypotesen om at *ingen tilknytning til arbeidslivet* har en sterkere sammenheng med å utføre omsorgsoppgavene selv. Den sterkeste forklaringsvariabelen (BETA) er *lav fornøydhet med arbeidsfordelingen*. Dette gir en delvis støtte til den alternative hypotesen for at omsorgspraksiser i større grad utføres *selv* ved *liten grad av fornøydhet* og *høyere grad av uenighet i parforholdet*. Grunnen for dette er at det kun er variabelen *fornøydhet med arbeidsfordeling* som er signifikant, og som da kan bekrefte den alternativ hypotese. Videre underbygger resultatene den alternative hypotesen knyttet til at *kvinner* har sammenheng med å utføre omsorgsoppgavene på egenhånd. Regresjonsanalysen viser ingen resultater som har sammenheng knyttet til de andre uavhengige variablene opp mot den avhengige variabelen, dette betyr at de alternative hypotesene som omhandler de variablene ikke støttes og nullhypotesen beholdes.

Fordi det er av interesse å se på kjønn og hvilken sammenheng det kan ha på *du*, ble det gjennomført separate regresjonsanalyser med filter for kjønn. Analyseresultatene for de presenteres i vedlegg 4 (tabell 12). Resultatene for *kvinner* og å utføre omsorgsoppgavene på egenhånd viser sammenheng med *lavt sosialt nettverk, utenfor arbeid, og lav grad av fornøydhet med arbeidsfordelingen*. Disse resultatene skiller seg fra analysene med *menn*, som kun viser sammenheng mellom å utøve omsorgsoppgavene selv, når fedre er i *liten grad fornøyd med parforholdet, høy uenighet om å få barn, og lav grad av fornøydhet med arbeidsfordelingen*. Med andre ord viser disse resultatene at menn viser større sammenheng med å utføre omsorgsoppgavene selv i tilknytning til misnøye eller uenighet i parforholdet. Dette kan blant annet kan tyde på at dersom partner ikke ønsker barn, må fedre utføre mer av de praktiske oppgavene og kanskje fremvise at de mestrer en slik oppgave, og at det var en god idé å få barn. For både mødre og fedre var den sterkeste forklaringsvariabelen *liten grad av fornøydhet med arbeidsfordelingen*.

5.3.2 Regresjonsanalyse mellom *deling* og de uavhengige variablene

Tabell 7 Regresjonsanalyse mellom den avhengige variabelen *deling* og de uavhengige variablene

	Modell 1			Modell 2			Modell 3			Modell 4		
	b	BETA	p	b	BETA	p	b	BETA	p	b	BETA	p
Sosialt nettverk middels	,15	,12	,010	,15	,12	,011	,14	,11	,016	,14	,11	,016
Sosialt nettverk høy	,13	,11	,017	,12	,11	,024	,09	,08	,085	,09	,08	,069
I arbeid (ja 1)				,22	,12	,000	,22	,12	,000	,19	,11	,000
Penger til overs (ja 1)				,03	,03	,285	,03	,02	,368	,02	,02	,454
Fornøyd med økonomi middels				,01	,00	,871	-,00	-,00	,937	,00	,00	,994
Fornøyd med økonomi høy				-,02	-,02	,717	-,05	-,05	,362	-,04	-,04	,464
Fornøyd med parforholdet middels							-,02	-,01	,826	-,02	-,01	,811
Fornøyd med parforholdet høy							,14	,07	,168	,14	,06	,172
Uenighet om penger middels							-,02	-,01	,553	-,02	-,01	,523
Uenighet om penger høy							-,02	-,01	,664	-,02	-,01	,602
Uenighet om barneoppdragelse middels							-,01	-,01	,713	-,01	-,00	,774
Uenighet om barneoppdragelse høy							-,04	-,02	,399	-,04	-,02	,424
Uenighet om å få barn middels							-,09	-,04	,128	-,10	-,04	,093
Uenighet om å få barn høy							-,12	-,05	,089	-,12	-,05	,084
Fornøyd med arbeidsfordelingen middels							,02	,01	,808	,01	,01	,884
Fornøyd med arbeidsfordelingen høy							,19	,14	,066	,15	,11	,137
Kjønn (1 kvinne)										-,07	-,07	,008
Konstant	,45			,24			,02			,10		
R2	0,4%			1,8%			4,5%			5%		

Modell 1 viser at koeffisient for de som rapporterer middels *sosialt nettverk/støtte* har 15% høyere sannsynlighet for å svare at de *deler* omsorgsoppgavene med sin partner. Dette gjelder også når det kontrolleres for de andre uavhengige variablene og referansekategorien, som også er signifikant.

Videre i modell 2 vises det at *sosialt nettverk/støtte* holder seg relativt stabilt når det også inkluderes og tas høyde for *arbeidssituasjon* og *økonomi*. Det å være *i arbeid* og ha middels *sosialt nettverk/støtte* er den sterkeste forklaringsvariabelen (BETA) i modell 2. Det å være *i arbeid* gir også en 22% høyere sannsynlighet for å *dele* omsorgsoppgavene med sin partner. Dette er altså en 22% forskjell for de som ikke er i arbeid. De resterende uavhengige variablene har ingen signifikant betydning for den avhengige variabelen. Denne modellen viser at de som deler foreldrepraksisen har sammenheng med å være i arbeid og middels sosialt nettverk/støtte.

I modell 3 inkluderes variabler rundt *parforholdet*. Tabellen viser at både middels *sosialt nettverk/støtte* og å være *i arbeid* holder seg stabilt når det kontrolleres for andre variabler og referanse kategorien. I tillegg er det å være *i arbeid* fortsatt den sterkeste forklaringsvariabelen (BETA). Derimot har ingen av de andre uavhengige variablene for *partnerskapet* en signifikant betydning for *deling* av foreldrepraksisen. Modell 3 viser en sammenheng mellom å *dele* omsorgsoppgaven med partner, og opplevd *middels sosialt nettverk/støtte* med det å være i jobb.

Ved å inkludere den uavhengige variabelen *kjønn* i modell 4 viser tabellen liten endring i koeffisientene fra modell 3. Variabelen *kvinne* har 0,75% lavere sannsynlighet for å *dele* omsorgsoppgavene med partner, også når det kontrolleres for de andre uavhengige variablene. Variabelen *kjønn* har en signifikant sannsynlighet for *deling* av omsorgsoppgavene med partner. De resterende uavhengige variablene viser ingen signifikant sammenheng for *deling* av foreldreoppgaven. Tabell 7 viser at sannsynligheten for å *dele* omsorgsoppgavene har en sammenheng med de som rapporterer middels *sosialt nettverk/støtte*, er *i jobb* og er *menn*. For å se disse analyseresultatene i sammenheng med oppgavens hypoteser, kan vi se at resultatene underbygger et flertall av de alternative hypotesene knyttet til omsorgsfordelinger. De alternative hypotesene som bekreftes er korrelasjonen mellom *deling* og høyere grad av *sosialt nettverk/støtte*, *tilknytning til arbeidslivet* og at *menn* har høyere sannsynlighet for å *dele* omsorgspraksiser med sin partner. De to resterende alternative hypotesene knyttet til *deling* av omsorgspraksis med partner støttes ikke.

Det ble utført en separat regresjonsanalyse for *kjønn* for *deling av omsorgsoppgavene* også, resultatene fremvises i vedlegg 4 (tabell 12). I disse analysene har *menn* ingen signifikant sannsynlighet mellom noen av de uavhengige variablene knyttet til å *dele* omsorgsoppgavene med partner. Derimot viser resultatene at *kvinner* hadde sammenheng med høyere grad av *sosialt nettverk/støtte*, være *i arbeid* og høy grad av *fornøydhet med parforholdet* og utøvelse

av omsorgsoppgavene med partner. Dette viser at dersom *kvinner* har tilknytning til andre arenaer enn hjemmet, og opplever seg som fornøyd i partnerskapet, vil det øke sannsynligheten for å dele omsorgsoppgaver med partner.

5.3.3 Regresjonsanalyse mellom *partner* og de uavhengige variablene

Tabell 8 Regresjonsanalyse mellom den avhengige variabelen *partner* og de uavhengige variablene

	Modell 1			Modell 2			Modell 3			Modell 4		
	b	BETA	p	b	BETA	p	b	BETA	p	b	BETA	p
Sosialt nettverk middels	-,00	-,01	,824	-,00	-,01	,835	-,00	-,01	,821	-,00	-,01	,829
Sosialt nettverk høy	-,01	-,02	,626	-,01	-,02	,587	-,01	-,03	,509	-,01	-,02	,680
I arbeid (ja 1)				,03	,04	,156	,03	,04	,158	,00	,00	,803
Penger til overs (ja 1)				,01	,02	,529	,00	,01	,625	,00	,00	,945
Fornøyd med økonomi middels				-,01	-,03	,556	-,01	-,03	,529	-,01	-,02	,693
Fornøyd med økonomi høy				-,01	-,02	,661	-,01	-,03	,502	-,00	-,01	,864
Fornøyd med parforholdet middels							-,01	-,01	,842	-,01	-,01	,797
Fornøyd med parforholdet høy							-,01	-,01	,818	-,01	-,01	,782
Uenighet om penger middels							-,00	-,01	,580	-,01	-,01	,489
Uenighet om penger høy							-,01	-,01	,600	-,01	-,02	,435
Uenighet om barneoppdragelse middels							,02	,04	,100	,02	,05	,056
Uenighet om barneoppdragelse høy							-,01	-,01	,668	-,00	-,00	,758
Uenighet om å få barn middels							-,09	-,00	,738	-,02	-,02	,427
Uenighet om å få barn høy							-,02	-,02	,427	-,02	-,02	,378
Fornøyd med arbeidsfordelingen middels							,00	,00	,906	-,00	-,01	,875
Fornøyd med arbeidsfordelingen høy							,05	,09	,219	,01	,02	,783
Kjønn (1 kvinne)										-,09	-,21	,000
Konstant	,057			,034			,005			,105		
R2	0%			0%			0,1%			4,4%		

Modell 1 viser at det er ingen sammenheng mellom *sosialt nettverk/støtte* og om det er kun *partner* som utfører foreldrepraksisen.

Videre i modell 2 inkluderes variabler som omhandler *arbeidssituasjon* og *økonomi*, som heller ikke viser noen signifikans. Det vil si at det sosiale nettverket, arbeidssituasjonen og opplevelsen av økonomi har ingen sammenheng med hvorvidt *kun partner* utfører omsorgspraksiser.

Tilsvarende svake sammenhenger kan vi se i modell 3, selv om denne modellen tar høyde for variabler rundt *parforholdet*. Så langt viser modellene at om partner utfører omsorgspraksisen har det verken en forventet sammenheng med det sosiale nettverket, arbeid, økonomi eller faktorer rundt parforholdet.

I modell 4 derimot ser vi at ved å inkludere variabelen *kjønn*, gir det en 9% lavere sannsynlighet for at det er kvinner som har partner som utøver omsorgsoppgavene. Kjønn er den sterkeste og viktigste forklaringsvariabelen (BETA) med $-,21\%$. Ingen av de andre uavhengige variablene har signifikant sammenheng for den avhengige variabelen. Det disse fire modellene viser er at variabelen kjønn har den største sammenhengen for om partner utfører foreldreoppgaver eller ikke. Dette viser at det er en høyere sannsynlighet for at menn har en partner som utfører omsorgsoppgavene. Dette støtter den alternative hypotesen knyttet til sammenhengen mellom mann og partner som utfører praksisen. Det vises derimot ingen støtte for de resterende hypotesene knyttet til om partner utfører omsorgsoppgavene.

5.4 Oppsummering

I denne delen av oppgaven vil jeg presenteres en oppsummering av de viktigste analyseresultatene. I tabell 9 presenteres oppgavens hypoteser, og hvorvidt disse støttes eller ikke av regresjonsanalysen. Det er regresjonsanalysen som undersøker sammenhenger og kontrollerer for de andre uavhengige variablene, noe som betyr at det vil gi et mer helhetlig bilde av konklusjonen.

Tabell 9 Presentasjon av analyseresultatene knyttet til oppgavens hypoteser

	Hypotese	Konklusjon
Du	De som har lav grad av sosialt nettverk/støtte har høyere sannsynlighet for å utføre omsorgsoppgavene selv.	Støttes
	De som har ingen tilknytning til arbeidslivet har høyere sannsynlighet for å utføre omsorgsoppgavene selv.	Støttes
	De som har lav grad av fornøydhet med egen økonomi og manglende økonomisk overskudd, har høyere sannsynlighet for å utføre omsorgsoppgavene selv.	Støttes ikke
	De som har høyere grad av misnøye og uenighet med partner har høyere sannsynlighet for å utføre omsorgsoppgavene selv.	Støttes delvis
	Kvinner har en høyere sannsynlighet for å utføre omsorgsoppgavene på egenhånd.	Støttes
Deling	De som har en høyere grad av sosialt nettverk/støtte har høyere sannsynlighet for å dele omsorgspraksisen med sin partner.	Støttes
	De som har en tilknytning til arbeidslivet, har høyere sannsynlighet for å dele omsorgspraksisen med sin partner.	Støttes
	De som har en høyere grad av fornøydhet med egen økonomi og et økonomisk overskudd, har høyere sannsynlighet for å dele omsorgspraksisen med sin partner.	Støttes ikke
	De som har en høyere grad av fornøydhet og enighet i parforholdet har høyere sannsynlighet for å dele omsorgspraksisen med sin partner.	Støttes ikke
	Menn har en høyere sannsynlighet for å utføre omsorgspraksisen med sin partner.	Støttes
Partner	De som har en tilknytning til arbeidslivet, har høyere sannsynlighet for å oppgi at det er partner som utfører omsorgsoppgavene.	Støttes ikke
	De som har en høyere grad av misnøye og uenighet i parforholdet, har høyere sannsynlighet for å oppgi at det er partner som utfører omsorgsoppgavene.	Støttes ikke
	Menn har en høyere sannsynlighet for å oppgi at det er partner som utfører omsorgsoppgavene.	Støttes

Fra den univariate analysen viser resultatene at de fleste respondentene er i aldersgruppen 35-40 år, med tanke på barnas alder så vises en kumulasjon på syv og 12 år. De fleste respondentene har to barn.

De bivarierte analyseresultatene fra både krysstabellanalysen (kapittel 5.2.1) og Pearsons r (kapittel 5.2.2) viser at både *du* og *deling* har sammenheng med både *sosialt nettverk*, *arbeidssituasjon*, *deler ved parforholdet*, og *kjønn*. Fedre viste sammenheng med å *deler* på omsorgsoppgavene med partner. Mens *partner* viste sammenheng med å være mann og å være fornøyd med arbeidsfordelingen i hjemmet.

Videre viser resultatene fra de multivariate analysene (kapittel 5.3) at de uavhengige variablene som har sannsynlighet for å ha sammenheng med *hvem* som utøver omsorgsoppgavene er *sosialt nettverk/støtte*, *arbeidssituasjon*, *grad av fornøydhet med*

arbeidsfordelingen og *kjønn*. Dette er i tråd med flere av oppgavens hypoteser, som vist i tabell 9. Hovedvekten av respondentene har svart at de *deler* omsorgsoppgavene med partner, hvor resultatene viste at høyere grad av fornøydhets og opplevelse av tilknytning var faktorer som bidro til høyere sannsynlighet for at foreldre delte på omsorgsoppgavene. Den største forskjellen var hos foreldre som i hovedsak utfører omsorgsoppgavene selv, ettersom de viste å oppleve en lavere grad av de ulike uavhengige variablene, slik som å oppleve å ha en manglende tilknytning og oppleve misnøye. Det var en hovedvekt av kvinner som utførte omsorgsoppgavene selv. Separate regresjonsanalyser for kjønn (se vedlegg 4, tabell 12), viste derimot at sannsynligheten for at menn utøvde omsorgsoppgavene selv hadde sammenheng med misnøye og uenighet i parforholdet. Likevel viste ikke analysen for *deling* av omsorgsoppgavene tilsvarende resultater for menn. Resultatene viser imidlertid at sannsynligheten for at kvinner deler omsorgsoppgavene med partner har sammenheng med høyere grad av tilknytning utenfor hjemmet, og fornøydhets med partnerskapet.

6.0 Diskusjon

I min oppgave har jeg sett på foreldres organisering av hverdagsliv, ved å undersøke hvordan foreldres utøvelse av omsorgspraksiser kan ha sammenheng med sosioøkonomiske forhold, parforhold og foreldres kjønn. Dette ble undersøkt ved å gjennomføre en rekke statistiske tester på et utvalg av datamateriale fra LOGG studien. Med utgangspunkt i oppgavens problemstilling, vil jeg i kapittel 6.1 drøfte mine analyseresultater med bakgrunn i oppgavens teoretiske grunnlag. Videre vil jeg i kapittel 6.2 belyse viktigheten av undersøkelsen for familierapi. Deretter vil jeg i kapittel 6.3 ta frem oppgavens begrensninger, og til slutt vil det i kapittel 6.4 gis forslag til videre forskning.

6.1 Organisering av omsorgspraksiser

Strukturell familierapeutisk retning beskriver hvordan kontekster kan ha innflytelse for individer, og også for relasjoner mellom individer. På den ene siden viser det hvordan systemer som vi mennesker er en del av kan være i stadig bevegelse, og på den andre siden viser det at omgivelser som vi er en del av også kan bidra til å opprettholde problemer. Mine funn viser at både foreldres opplevelse av å ha et støttende sosialt nettverk og tilhørighet i arbeidslivet er kontekster som har større sannsynlighet for å påvirke omsorgsfordelinger i hjemmet. Familiens samhandlingsmønstre kan belyse påvirkning fra omgivelser, og disse samhandlingsmønstrene kan bidra til enten opprettholdelse eller endringer i familiestrukturer. En årsak til påvirkning fra omgivelser er fordi individer er i bevegelse mellom flere kontekster i løpet av en dag, som individer må forholde seg til. Samtidig er ofte disse kontekstene kjente systemer og derfor kan de også bidra til opprettholdelse av samhandlingsmønstre. Et slikt kjent system kan være arbeidsplassen, eller venner og familie. (Frøyland, 2017; Ellingsæter & Leira, 2004).

Analyseresultatene viser at sannsynligheten for å utøve omsorgspraksiser på egenhånd har sammenheng med *lav grad av sosial nettverk/støtte*. Foreldre med et lite nettverk kan føre med seg at mødre eller fedre er avhengig av å utføre omsorgsoppgavene på egenhånd, noe som kan gi opplevelse av ensomhet eller manglende tilhørighet (Lutz et al., 2012). Selv om man utfører omsorgsoppgavene på egenhånd, kan det å ha venner eller familie man kan snakke med om foreldrerollen, være en sosial støtte som bidrar til å dempe stresset som medfølger foreldrerollen, og kan gi en opplevelse av mestring (Lutz et al., 2012; Morgan et al., 2002). Likevel rapporter foreldre som utfører omsorgsoppgaver på egenhånd at de mangler en slik støtte fra nettverket sitt. Det vil også si at foreldre ikke nødvendigvis opplever ressurser knyttet til det parforholdet de er en del av, eller partners familie.

Å mangle tilknytning til arbeidslivet er den viktigste forklaringsvariabelen for å utføre omsorgspraksiser på egenhånd. Arbeidsplasser kan også være et system hvor foreldre får sosiale relasjoner, noe som kan være grunnen for at foreldre uten arbeid også opplever manglende sosialt nettverk. En forklaring for at foreldre uten arbeid har høyere sannsynlighet for å utføre omsorgsoppgaver selv, kan ha sammenheng med partners forventning til den andre. Dette kan være en avtalt forståelse mellom foreldrene for fordeling av omsorgsoppgavene eller en implisitt forståelse, for eksempel dersom en av foreldrene ikke er i arbeid er «jobben» omsorgspraksiser tiltenkt denne forelderens. Analysene viser at kvinner i større grad utførte omsorgsoppgaver på egenhånd. Jeg vil komme tilbake til betydningen av kjønn senere i denne drøftingen.

I systemteori undersøkes det hvordan relasjoner og systemer påvirker hverandre med tanke på individer som er i dem. Familiestrukturer kan vise seg blant annet i hvilke relasjoner man har innad i familien, slik som mellom foreldre. Relasjoner mellom foreldreparet kan derfor ha betydning. Mine resultater viser at foreldre som i liten grad er fornøyd med arbeidsfordelingen har høyere sannsynlighet for å utføre omsorgsoppgaver på egenhånd. Dette er den viktigste forklaringsvariabelen, og viser at foreldre som utfører omsorgsoppgaver på egenhånd er i mindre grad fornøyd med å ha ansvaret for omsorgspraksiser alene. Analysene viser at det ikke er noen signifikans knyttet til andre opplevelser av parholdet, slik som hvor uenig eller generelt fornøyd foreldre er med parforholdet. Når det først er slik at den ene forelderens har hovedansvaret, kan dette handle om hvordan familieliv og familiemønstre kan påvirkes av kultur og verdier. Videre kan familiemønstre formes av forventninger samfunn har til mødre og fedres rolle (Bø, 2010; Vedeler, 2011). Dette introduserer at kontekster kan sette betingelser for individer med tanke på verdier og kultur, som er i tråd med systemteoretisk tankegang til Bronfenbrenner, som handler om hvordan systemnivåene kan ses i sammenheng med hverandre. Bø (2010) argumenterer for hvordan ulike omgivelser har forskjellige forventninger til roller, og hvordan noen av disse rollene kan være utfordrende å oppfylle i ulike kontekster. Dette kan være fordi grensene mellom de ulike rollene kan gå i hverandre, og påvirke, uavhengig om man fortsatt bærer med seg den rollen eller ikke.

Foreldres arbeidssituasjon kan ha betydning for resten av familiens økonomi. Ved for eksempel manglende arbeid kan det gi ringvirkninger for barn og familier som helhet i form av dårlig økonomi. Å ha dårlig økonomi kan medføre at man ikke får anledning til å ta barna med på fritidsaktiviteter som koster penger. Manglende tilknytning til arbeidslivet, eller dårlig økonomi kan også ha påvirkning på fordeling av omsorgsoppgaver. Konsekvens av dårlig

økonomi kan være at foreldre opplever det som nødvendig å jobbe mer, noe som kan gjøre at den andre forelderen har mer av ansvar knyttet til omsorgsoppgaver i hjemmet. På den andre siden vil det å ha tilknytning til arbeidslivet gi foreldre en opplevelse av tilhørighet, stabilitet og forutsigbar økonomi. Slik vi har sett tidligere har tilknytning til arbeidslivet en sammenheng med fordeling av omsorgsoppgaver. Analyseresultatene viser at opplevelse av egen økonomi hadde ingen betydning for utførelse av omsorgsoppgaver. Dette var noe overraskende da tidligere teori og forskning viste til at familiens økonomi kunne påvirke familiens samhandling, ettersom det er en belastning som kan være en stressor, blant annet gjennom familiestress- og familiepressmodellen (Bøe, 2015). En av grunnene for et slikt resultat fra mine analyser kan knyttes opp til at dersom økonomien er stabil, selv om den er dårlig, vil ikke nødvendigvis utgjøre noen stor forskjell for familier (Carlson & Corcoran, 2001).

Foreldre som viste høyere sannsynlighet for å dele omsorgspraksiser med partner, opplevde et støttende sosialt nettverk med tilknytning til arbeidsliv. Tilknytning til arbeidsliv er den viktigste forklaringsvariabelen for foreldre som deler omsorgsoppgaver med partner. En forklaring på dette kan være at foreldre på den måten får fordelt stresset som følger med det å ha barn, og kan lettere få tiden til å strekke til etter at arbeidsdagen er slutt. På denne måten får foreldre støtte av partner, som reduserer stress og gir opplevelse av tilhørighet, både sosialt og gjennom å ha tilknytning til arbeidsliv (Innstrand, 2010; Ellingsæter, 2005). Fedre viste høyere sannsynlighet med å fordele omsorgsoppgaver med partner. Således var også menn den variabelen som var den eneste som hadde høyere sannsynlighet med å ha partner til å utføre omsorgsoppgavene.

Kjønn er den uavhengige variabelen som er signifikant på tvers av analyser for *du, deling* og *partner*, selv når det kontrolleres for de andre uavhengige variablene. Kjønn er også den variabelen som kommer før de andre uavhengige variablene i tid. Dette kan være i tråd med forventninger til foreldrepraksiser for mødre og fedre. Stadig flere mennesker har en tankegang om større likestilling blant kjønn, men likevel kan samfunnets politikk legge føringer knyttet til de ulike normer og forventninger som er til mødre og fedre. På den ene siden kan dette ses i forbindelse med det *institusjonelle foreldreskapet*, som handler om hvilke forventninger samfunnets institusjoner har til foreldrepraksiser (Hennum, 2006). Dette kan være arbeidsplasser som har andre forventninger knyttet til fedre og mødre ved for eksempel tilstedeværelse på arbeidsplassen. Videre kan forventninger til mødre og fedre ses ut fra hvilke kulturelle forventninger som omgivelsene har til dem. Dette kan knyttes til det *ideelle*

foreldreskapet, som belyser hvordan ulik kultur kan ha forskjellige forventninger til mødre og fedres foreldrepraksiser. Med bakgrunn i dette har det i flere kulturer vært forventninger om at kvinner har hovedansvar for omsorgen for barn. Det vil si at det *kulturelle foreldreskapet* kan påvirke foreldrepraksiser med tanke på hvem som gjør hva i foreldreroller.

Mine funn viser at mødre, utenfor arbeidslivet, har høyere sannsynlighet for å utføre omsorgsoppgaver i all hovedsak på egenhånd, noe som kan ha med hvilke forventninger som knyttes til morsrollen. Resultatene viser videre at når både mødre og fedre er i arbeid, er det i hovedsak en deling av omsorgspraksiser. I hjemmet kan det ofte være mødre som har det organisatoriske ansvaret i familien (Brandth & Smeby, 2013). Ut ifra tankegangen om at mødre ofte har det organisatoriske ansvaret for ansvarsfordelinger i hjemmet, kan det tenkes at dette vises i større grad når mødre er i arbeid. Dette kan være en forklaring på hvorfor fedre viser høyere sannsynlighet for å dele omsorgsoppgaver med partner, mens bakgrunnen for dette kan være mødres organisering i hjemmet. Med bakgrunn i dette kan det hevdes at kvinner og menn kan ha ulik familiesituasjon, altså forskjellige utgangspunkt i familien, selv om de begge har tilsvarende systemer å forholde seg til, slik som arbeidsliv (Brandth & Smeby, 2013). Strukturell familieterapi er opptatt av hvordan en slik organisering innad i familier viser seg, og hvem som tar avgjørelser og ansvar i familier. Dette kan gi innsikt i hvilke samhandlingsmønstre familier har. Dersom det er slik at kvinner har et organisatorisk ansvar i bakgrunnen, kan deling av omsorgsoppgaver i realiteten bringe med seg en «kvinneklemme» (Ellingsæter, 2005). Likeledes har oppfattelsen av foreldre sin rolle betydning for deres håndtering av rollen og oppgaver som hører med.

Det å være «forelder» er et kjønnsnøytralt begrep, men mine funn belyser at omsorgsroller fortsatt er kjønnsbasert. På tross av at flere mennesker har fått en større bevissthet knyttet til omsorgsrollene og det fremmes i større grad en likestillingskamp i samfunnet for å «avkjønne omsorg» (Hennum, 2006). Likevel er muligheter og forventninger for mødre og fedre ulike, for eksempel i forbindelse med fødselspermisjon, hvor det ofte forventes at mødre skal ha lenger permisjon, i motsetning til fedre. Det at både mødre og fedre kan ha like forventninger knyttet til seg ved permisjon bør være føringer som bør indoktrineres gjennom politiske styringssignaler. Dette vil si at organisering i hverdagen kan påvirkes av hvilke føringer samfunnet legger for foreldre, dersom det ikke legges til rette for muligheter for organisering av familieliv slik fedre og mødre selv ønsker.

Ettersom kjønn er en av de viktigste forklaringsvariablene utførte jeg også regresjonsanalyser med filter på kvinner og menn, for å utforske sammenhenger mellom variablene i større grad

(se vedlegg 4 for tabell). Resultatene viste forskjell mellom mødre og fedres utøvelse av omsorgspraksiser i sammenheng med kontekstuelle forhold. Det vil si at mødre som opplever et lite støttende sosialt nettverk og manglende tilknytninger til arbeidsliv, viste høyere sannsynlighet for å utføre omsorgspraksiser selv. Disse mødrene var også i mindre grad fornøyd med arbeidsfordelingen med partner. Kvinner kan ses på som mer sosiale og går lettere i dialog med venner, bekjente og familier (Bø, 2012), noe som kan forklare grunner for at fedres resultater skilte seg fra mødres. For fedre hadde verken sosialt nettverk eller tilknytning til arbeidsliv betydning for utøvelse av omsorgspraksiser. Disse resultatene kan belyse at mødre har større behov for omgivelser som tilfører sosial støtte eller tilhørighet. Imidlertid viser resultatene at menn som utførte foreldreoppgaver på egenhånd, i liten grad var fornøyd med både parforholdet og arbeidsfordelingen i hjemmet. Fedre som opplever høy grad av uenighet om å få barn viser høyere sannsynlighet for å utøve omsorgspraksiser på egenhånd. Det kan tenkes at det er fedre som i hovedsak ønsker seg barn i disse situasjonene, og da må bidra mer i utøvelser av omsorgsoppgaver enn partner. Sannsynligheten for at mødre *deler* omsorgsoppgaver handler om hvilke tilknytninger kvinner har utenfor hjemmet. I mine resultater er dette et støttende sosialt nettverk, tilknytning til arbeidsliv og fornøydhet med parforholdet. Likevel argumenterer Smeby og Brandth (2013) at det er mødrene som oftest har det organisatoriske ansvaret i familien for hvem som gjør hva.

6.1.1 Foreldres mestringskapasitet

Slik vi har sett ovenfor knyttes det flere risikofaktorer for foreldre som utøver omsorgsoppgaver på egenhånd. Det vil si mulige sårbarheter for foreldre ved det å mangle sosial støtte, være utenfor arbeidsliv og ha misnøye i parforhold. Det å mangle ønskede ressurser, kan føre med seg stress. Morgan (et al., 2002) forklarer at ulikheter mellom ressurser man har tilgjengelig og egne forventninger kan føre til stress, noe som bidrar til økt foreldrestress.

Håndtering av stress har betydning for mestring av hverdagsliv, som også kan vise seg i foreldres *tro på egen kapasitet* som uttrykker hvilke ressurser den enkelte har til egen mestring. Et eksempel på dette kan være at noen foreldre har en tro på egne ressurser for å utføre omsorgsoppgaver på egenhånd, uten behov for ekstra ressurser som sosial støtte kan bidra med. En slik tankegang kan knyttes til Antonovskys salutogenese perspektiv (Löyttyniemi et al., 2004; Antonovsky, 1996) som bygger på at tidligere (positive) opplevelser ved å håndtere situasjoner danner sterkere tro på egne mestringsressurser (Hansen & Solem, 2017). Videre har foreldre som *deler* omsorgsoppgaver med partner, flere

beskyttelsesfaktorer, og viser at foreldre har «*kapasiteten* til å aktivt anvende ressursene man har» (Hansen & Solem, 2017, s. 105), på bakgrunn av ressurser man har tilgjengelig. Samtidig vil deling av foreldrepraksiser, kunne knyttes til at foreldre har tilsvarende opplevelser av foreldrerollen sin. Ved å ha tilsvarende opplevelse av foreldrepraksiser kan foreldre også ha en enhetlig opplevelse av foreldrestress (Deater-Deckard & Scarr, 1996), hvor foreldrestresset kan reduseres ved å støtte hverandre. Opplevelse av sosial støtte kan bidra til mestringsstrategi hos individer (McIntyre & Dusek, 1995).

Et begrep jeg vurderer som nødvendig å trekke frem knyttet til personers opplevelse av egne ressurser, er perspektivet *opplevelse av sammenheng* (begripelig – håndterlig – meningsfylt) (Antonovsky, 1996). Dette vil si at hvordan en person opplever sine ressurser har sammenheng med deres opplevelse av situasjonen. I min oppgave kan dette ha betydning for forståelse av analysefunn med utgangspunkt i dette teoretiske perspektivet. Det vil si at hvordan foreldre velger å organisere hverdagsliv, kan både ha påvirkning av forventninger til rollen og kontekstuelle forhold, men også for hvordan foreldre opplever sin situasjon. Et eksempel på dette kan være at noen mødre i studien kan ha valgt å være utenfor arbeidslivet, og opplever det å være hjemmeværende mor som meningsfullt. Ved å se på bakgrunnsvariablene kan vi se at de fleste har to barn, men det er de med ett barn som har minst utfordringer knyttet til foreldrerollen (Lutz et al., 2012). Foreldres erfaringer med å være hjemme med barn, kan gjøre situasjonen både begripelig og håndterlig, uavhengig av antall barn. Med dette utgangspunktet kan også denne opplevelsen gi en mestringsstrø, som kan ha en helsefremmende påvirkning. For andre foreldre, slik som de som deler omsorgsoppgavene, kan det å være del av noe utenfor hjemmet være en faktor som bidrar til sterkere *opplevelse av sammenheng*, som fører til andre måter å håndtere omsorgspraksis (Löyttyniemi et al., 2004).

6.2 Hvorfor er dette viktig for familierapi?

Familier vi møter i terapirommet er representanter av samfunnet. De gir oss innblikk i samfunnets strømninger, både politiske føringer og samhandlinger mellom ulike systemer mennesker beveger seg mellom. Foreldrepraksiser blir beskrevet som situasjonsspesifikke og situerte (Hansen & Solem, 2017), slik at samhandlinger mellom foreldre-barn og foreldre-foreldre ikke vil komme til i sin helhet i terapirommet. Selv om det kun er foreldre som møter opp for samtaler med familierapeuten, har de med hele familien inn i terapirommet (Dallos & Draper, 2015). Som familierapeut kan det derfor være nødvendig å ha en systemisk tankegang rundt familiers dagligliv, og hva som kan påvirke

foreldrepraksiser. Kun på den måten kan familieterapeuter få en bredere forståelse av deres familieliv og hvordan familiers relasjoner kan påvirke hverandre (Solem et al., 2011). Likevel skal vi som fagpersoner også ha en ikke-vitende holdning, ved at det er familien i terapirommet som selv må uttale seg om sin forståelse og behov. På denne måten bør terapeuten tilpasse seg den tilnærmingen som passer klienten. Minuchin har tidligere blitt kritisert for å fremme en *for* aktiv terapeut, ettersom den ikke-vitende holdningen ikke er så sentralt for aktiv terapeut. Noe av kritikken ved en *for* aktiv terapeut er at terapeuten kan forstå problemet og familiens system for fort og dermed «hoppe over» noen essensielle steg for familien (Johnsen & Torsteinsson, 2016). Derimot vil det gjennom en systemisk tankegang, hvor terapeuter har en ikke-vitende holdning gis mulighet for at familier selv skal sette ord på sin situasjon. Dette kan bidra til å styrke familiens ressurser og opplevelse av myndiggjøring (empowerment) over eget liv (Ulvestad, 2007).

Denne masteroppgavens hensikt har vært å belyse foreldre som utøver omsorgsoppgaver, og hvilke sammenhenger foreldres kjønn, sosioøkonomiske forhold og parforhold har som betydning for fordeling av omsorgspraksiser. Mitt ønske har vært å se om funnene kan gi en pekepinn på hvilke ressurser og kapasiteter som vises gjennom hvilke foreldre som utøver omsorgspraksiser. Ved å ha en tankegang om hverdagslivets organisering utenfor terapirommet kan vi som fagpersoner ha sirkulær tankegang for å skape større forståelse av familier, situasjoner og eventuelle problemer de har. Med dette utgangspunktet kan familieterapeuter bidra med andre intervensjoner inn til samtaler, ved å ha tankegang om at «tilsynelatende like problemer kan ha ulike årsaker og krever ulike løsninger» (Ulvestad, 2007, s. 268). En slik sirkulær tenkning skaper mulighet for forståelse av kompleksiteter som foregår mellom menneskelige interaksjoner. En lineær tenkning vil være en for stor forenkling av samspillet mellom mennesker (Frøyland, 2017). Dette viser behovet for å ha en sirkulær tankegang, som også strekker seg utenfor terapirommet, samtidig som terapeuten skal passe på å ha en ikke-vitende holdning. Dette understreker tankegangen om at familiepraksiser må forstås som situerte, og at helsefremmende tenkning må bli mer implementert i flere familieterapeutiske praksisplasser (Hansen & Solem, 2017).

Når familieterapeuter arbeider med foreldre og barn i veldig krevende situasjoner, kan blikket bli «nærsynt», ved at kun foreldre-barn-interaksjoner som utspiller seg i terapirommet blir samtaletemaer (Solem, 2011). Mitt forskningsprosjekt ønsker å gi et innblikk i, og skape en bevissthet over hverdagsliv i familier utenfor terapirommet. Dette belyser det faktum at «problemet» som klienter opprinnelig kommer i samtale for, kan ha rot og vise seg i andre

systemer enn det klienter selv belyser som problemet (Hansen & Solem, 2017). Slike bakenforliggende forhold kan også påvirke foreldres kapasitet, og muligheter til å ta helsefremmende (salutogenese) valg. Terapeuter kan derfor ikke konkludere med at enkelte intervensjoner ikke fungerer, dersom det tiltaket kun var rettet mot en spesifikk risikofaktor, mens det egentlig var nødvendig å rette intervensjonen mot flere faktorer eller et annet forhold (Hansen & Solem, 2017). Det kan for eksempel være skjevheter i belastninger mellom foreldres omsorgspraksiser, som viser seg i mors slitenhet. Det at mor er mer sliten kan ha innvirkning i andre forhold ved familielivet, som kan være årsaken til at familien først kommer til terapi. Det å få kunnskap om hvordan foreldres forskjellige belastninger eller ressurser viser seg i familien, samtidig som foreldres uttrykk kan ha utgangspunkt i en annen kontekst som påvirker, er betydningsfullt for hvordan terapeuter skal møte foreldre og tenke rundt familier. Et eksempel på foreldres belastning fra system utenfor familien, som påvirker foreldres samhandlingsmønstre kan være manglende arbeidssituasjon, som kan medføre stress som kan ha betydning for samhandlingsmønstre i familien. Det vil si at omgivelser virker inn på familier.

6.3 Oppgavens begrensninger

For å vurdere oppgavens funn må også oppgavens begrensninger vurderes. Oppgavens funn har utgangspunkt i kvantitativ metode, som kan gi noen begrensninger. Vurdering av oppgavens kvalitet, som belyser blant annet pålitelighet og gyldighet, presenteres i kapittel 4.4.

I oppgavens undersøkelse tas det kun utgangspunkt i den ene forelder sin opplevelse av foreldrepraksiser, og deres subjektive mening. Dette er noe som kan være en begrensning ved oppgaven, da det heller ikke er mulig å følge opp deres besvarelser, ettersom dette er en kvantitativ undersøkelse. Dette gjør det nødvendig å ha mål som fanger opp nyanser ved foreldrenes besvarelse. Et eksempel på dette er når jeg lagde et sammensatt mål for opplevd sosialt nettverk/støtte (kapittel 3.2.2 under sosialt nettverk/støtte), i et forsøk på å skape et nyansert mål av foreldres opplevelse av et forhold.

En annen begrensning ved mine analyseresultater er at de ikke gir noen indikasjon på hvilken retning variablene går, altså *årsakssammenhenger*. Det vil si hva som kom først av de uavhengige variablene eller de avhengige variablene. Kjønn er den eneste variabelen som implisitt viser retning i form av at kjønn ofte kommer i forkant av foreldrepraksiser. Likevel kan vi bare si at denne studien gir en redegjørelse av sammenhenger mellom variablene.

Dersom jeg hadde tatt i bruk et longitudinelt design, ville det også vært muligheter for å se endringer hos foreldrene over tid.

En annen begrensning er at oppgaven ikke utforsker ulike familieformer, slik som å ta høyde for fordelinger av foreldrepraksiser mellom skilte foreldre. Da ville man kunne for eksempel se på hvordan skilte foreldres opplevelse av fordeling av omsorgspraksiser skiller seg fra opplevelsen for foreldre i et partnerskap.

6.4 Videre forskning

Gjennom oppgavens analyser har problemstillingen blitt besvart, men likevel oppstår det tanker omkring videre forskningsundersøkelser og problemstillinger som kan bli utforsket ytterligere. Nedenfor skal jeg belyse noen tanker som jeg fikk underveis i undersøkelsen for videre forskning.

Denne studien tok utgangspunkt i omsorgspraksiser, med et utgangspunkt i praktisk omsorg. Et mulig søkelys for videre forskning er å utføre analyser basert på andre typer omsorgsformer, slik som emosjonell omsorgspraksis. Emosjonell omsorgspraksis kan bidra til å belyse omsorgsfordelingen på en annen måte, sett i sammenheng med de uavhengige variablene. Videre vil det å undersøke sammenhengen med oppgavens funn sett i sammenheng med aleneforsørgere eller skilte foreldre, kunne bidra til et enda bredere blikk inn i familielivet. I disse tilfellene kan foreldre kanskje få bistand fra øvrig familie, venner eller at barnet selv utfører omsorgsoppgavene.

Et annet punkt for videre forskning er å følge foreldre over tid gjennom en longitudinell studie, for å således kunne se sammenhenger og tendenser over tid. På den måte kan man si at foreldre speiler samfunnet. Ved å ha en undersøkelse som varer over tid, gir det også mulighet til å se hvordan eventuelle nye styringssignaler eller hendelser i samfunnet kan gi indirekte utslag på foreldres besvarelse. Et annet videre forskningsområde kan være å utforske på hvilken måte omsorgspraksiser utføres, ettersom ulike måter som handling utføres på kan gi et innblikk i familielivet.

Denne oppgaven tar ikke høyde for barn eller foreldre med interne utfordringer, slik som psykisk helse, ettersom det ikke omfavner oppgavens mål. Likevel kan det være av interesse å undersøke hvilken sannsynlighet foreldre med nedsatt psykisk helse har til å utføre omsorgspraksiser opp mot partner.

7.0 Konklusjon

Hensikten med oppgaven har vært å se på sammenhengen mellom kontekst og kjønn for hvem som utøver omsorgspraksis i et parforhold. Funnene fra analysene ble sett opp mot teori knyttet til mestringskapasitet og salutogenese, som kan gi et innblikk i hvordan menneskers kapasitet har sammenheng med både indre og ytre faktorer. Oppgavens problemstilling ble besvart gjennom å utføre en rekke statistiske tester, både mellom én og flere variabler. Disse resultatene ligger til grunn for å kunne besvare hvorvidt oppgavens hypoteser fikk støtte eller ikke. Etter en fortolkning av analyseresultatene kunne vi se at flertallet av analysens hypoteser fikk støtte. De resultatene som viste seg å være av størst interesse var mellom *du* og *deling* av omsorgsoppgavene, ettersom begge viste flest sammenhenger med de uavhengige variablene. Resultatene viser at kvinner har større sannsynlighet for å utføre omsorgsoppgavene på egenhånd når det vises manglende tilknytning til arenaer utenfor hjemmet. Ved større uenighet og misnøye i parforholdet hadde menn en sannsynlighet for å utføre omsorgsoppgavene på egenhånd. Videre viser det at foreldre som deler på omsorgsoppgavene i større grad har positive tilknytninger og relasjoner også utenfor hjemmet.

Fra et familieterapeutisk ståsted hadde oppgaven som hensikt å bidra til større forståelse av foreldres organisering av hverdagslivet. Analysene fra oppgaven belyser betydningen av systemene som mennesket er en del av, og viser hvordan føringer kan forme strukturer i familien. Jeg ønsker at et slikt perspektiv bidrar til at terapeuter får en større forståelse av betydningen ved en sirkulær tankegang. Gjennom denne masteroppgaven ønsker jeg at terapeuter skal se foreldre som mer enn kun foreldre. Foreldre er mennesker, enten menn eller kvinner, som har forskjellige utgangspunkt og potensialer. Deres omgivelser skaper betingelser som kan påvirke samhandlingsmønstre i familier. Hvilke belastninger foreldre blir påvirket av i sine omgivelser, kan påvirke deres kapasitet og opplevelse av mestring, som igjen kan påvirke samhandlingsmønstre og organisering i familien. Dette er viktige faktorer som belyser dagliglivet og hvordan hverdagen kan gi både belastninger og ressurser. Mitt ønske er at disse funnene skal bidra til at terapeuter bringer med seg et helsefremmende perspektiv om dagliglivet inn i terapirommet, som kan øke kunnskapen om sirkulær tenkning.

Litteraturliste

- Antonovsky, A. (1996). The salutogenic model as a theory to guide health promotion. *Health promotion international*, 11(1), 11-18. doi:10.1093/heapro/11.1.11
- Almquist, Y., Ashir, S., & Brännstöm, L. (2015). *A guide to quantitative methods* (version 1.0.3). Stockholm: Chess
- Brandth, B., & Smeby, K. W. (2013). Mellom hjem og barnehage: Likestilling i det tredje skiftet. *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 37(3-04), 329-347.
- Bø, I. (2010). *Den farlige ulikestillingen : kjønnet ulikestilling i tre kontekster - noen kjennetegn og konsekvenser*. (Doktorgradsavhandling), University of Stavanger, Faculty of Arts and Education, Stavanger.
- Bø, I. (2012). *Barnet og de andre : nettverk som pedagogisk og sosial ressurs* (4. utg. ed.). Oslo: Universitetsforl.
- Bøe, T. (2015). *Sosioøkonomisk status og barn og unges psykologiske utvikling: Familiestressmodellen og familieinvesteringsperspektivet*. Oslo: Helsedirektoratet
- Brunborg, H., Lappegård, T., Slagvold, B. (2009). *LOGG 2007 – en stor undersøkelse om livsløp, generasjon og kjønn*. Hentet fra: <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/logg-2007-en-stor-undersokelse-om-livslop-generasjon-og-kjonn>
- Bjørshol, E., Høstmark, M., Lagerstrøm, B. (2010). *Livsløp, generasjon og kjønn. LOGG 2007. Dokumentasjonsrapport*. Hentet fra: <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/livslop-generasjon-og-kjonn-logg-2007>
- Carlson, M. J., & Corcoran, M. E. (2001). Family Structure and Children's Behavioral and Cognitive Outcomes. *Journal of Marriage and Family*, 63(3), 779-792. doi:10.1111/j.1741-3737.2001.00779.x
- Dallos, R., & Draper, R. (2015). *An introduction to family therapy : systemic theory and practice*. Maidenhead: McGraw-Hill Open University Press.
- Dahlum, S. (2014) *Avhengig variabel*. Hentet fra: https://snl.no/avhengig_variabel
- Dahlum, S. (2018) *Uavhengig variabel*. Hentet fra: https://snl.no/uavhengig_variabel
- Dahlum, S. (2020) *Validitet*. Store norske leksikon. Hentet fra: <https://snl.no/validitet>
- Deater-Deckard, K., & Scarr, S. (1996). Parenting Stress Among Dual-Earner Mothers and Fathers: Are There Gender Differences? *Journal of Family Psychology*, 10(1), 45-59. doi:10.1037/0893-3200.10.1.45

- De nasjonale forskningsetiske komiteene (2014). *De generelle forskningsetiske retningslinjene*. Oslo: Forskningsetikk.
- Ellingsæter, A. L. (2005). Tidsklemme» - metafor for vår tid. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 46(3), 297-326.
- Ellingsæter, A. L., & Leira, A. (2004). *Velferdsstaten og familien : utfordringer og dilemmaer*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Frøyland, L. (2017). *Systemisk samtale : psykososialt samarbeid med barn, ungdom og foreldre*. Bergen: Fagbokforl.
- Frivold, S. & Bentzen, S. (2011) «Når våre blir til mine og dine»: - en studie av sammenhengen mellom familiestruktur, barns atferdsproblemer og atferdsendring etter PMTO. (Masteroppgave) Oslo: Universitetet i Oslo.
- Guajardo, N. R., Snyder, G., & Petersen, R. (2009). Relationships among parenting practices, parental stress, child behaviour, and children's social-cognitive development. *Infant and Child Development*, 18(1), 37-60. doi:10.1002/icd.578
- Gulbrandsen, L. M. (2006). *Oppvekst og psykologisk utvikling*. Oslo: Universitetsforl.
- Hansen, R., & Solem, M.-B. (2017). *Sosialt arbeid : en situert praksis*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Hellevik, O. (2007). Linear versus logistic regression when the dependent variable is a dichotomy. *Quality & quantity*, 43(1), 59-74. doi:10.1007/s11135-007-9077-3
- Hennum, N. (2006). Likestillingens utfordring: Å avkjenne omsorg for barn. *Sosiologi i dag*, 36(3), 35-58.
- Hutchinson, G. S., & Oltedal, S. (2003). *Modeller i sosialt arbeid* (2. utg. ed.). Oslo: Universitetsforl.
- Haavorsen, P., Heum, I., & Hernes, T. (2010). *Arbeidsinkludering : om det nye politikk- og praksisfeltet i velferds-Norge*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Innstrand, S. T. (2010). Betydningen av en god balanse mellom arbeid og familieliv. *Søkelys på arbeidslivet*, 27(1-02), 31-39.
- Johannessen, A. (2009). *Introduksjon til SPSS : versjon 17* (4. utg. ed.). Oslo: Abstrakt forl.
- Johnsen, A., & Torsteinsson, V. W. (2016). *Lærebok i familieterapi*. Oslo: Universitetsforl.
- Killén, K., & Olofsson, M. (2003). *Det Sårbare barnet : barn, foreldre og rusmiddelproblemer*. Oslo: Kommuneforl.
- Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping*. New York: Springer Pub. Co.

- Lutz, K. F., Burnson, C., Hane, A., Samuelson, A., Maleck, S., & Poehlmann, J. (2012). Parenting Stress, Social Support, and Mother-Child Interactions in Families of Multiple and Singleton Preterm Toddlers.(Report). *Family Relations*, 61, 642.
- Lysestøl, P. M., & Meland, E. A. (2012). *Velferdsstatens økonomi : innføringsbok i samfunnsøkonomi for helse- og sosialfagsstudenter* (2. utg. ed.). Oslo: Universitetsforl.
- Löyttyniemi, V., Virtanen, P., & Rantalaiho, L. (2004). Work and Family As Constituents of Sense of Coherence. *Qualitative Health Research*, 14(7), 924-941.
doi:10.1177/1049732304266696
- McIntyre, J., & Dusek, J. (1995). Perceived parental rearing practices and styles of coping. *A Multidisciplinary Research Publication*, 24(4), 499-509. doi:10.1007/BF01537194
- Morgan, J., Robinson, D., & Aldridge, J. (2002). Parenting stress and externalizing child behaviour. *Child & Family Social Work*, 7(3), 219-225. doi:10.1046/j.1365-2206.2002.00242.x
- Ringdal, K. (2018). *Enhet og mangfold : samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* (4. utg. ed.). Bergen: Fagbokforl.
- Roseneil, S & Budgeon, S. (2004). Cultures of Intimacy and Care beyond ‘the Family: Personal Life and Social Change in the Early 21st Century. *Current Sociology*, 52(2), 135-159.
- Sagdahl, M. (2019) *Moral*. Store norske leksikon. Hentet fra: <https://snl.no/moral>
- Sagdahl, M. (2020) *Etikk*. Store norske leksikon. Hentet fra: <https://snl.no/etikk>
- Solem, M-B. (2015). Å ta empirien med et situert blikk – Et hverdagslivsperspektiv i familieterapi. *Fokus på familien*(03), 235-257.
- Solem, M-B., Christophersen, K. A., & Martinussen, M. (2011). Predicting parenting stress: children’s behavioural problems and parents’ coping. *Infant and Child Development*, 20(2), 162-180. doi: 10.1002/icd.681
- Solem, M. B., Christophersen, K. A., & Wels, P. (2010). A Norwegian validity study of parenting stress measured by the Nijmegen Child-Rearing Situation Questionnaire section one. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 24(1), 183-193.
doi:10.1111/j.1471-6712.2009.00690.x
- Stefansen, K., & Farstad, G., R. (2008). Småbarnsforeldres omsorgsprosjekter. *Tidsskrift for samfunnsforskning*(3), 343-372.
- Svartdal, F. (2018). *Mestring*. Store norske leksikon. Hentet fra: <https://snl.no/mestring>

- Svartdal, F. (2019) *Validitet i psykologi*. Store norske leksikon. Hentet fra:
https://snl.no/validitet_i_psykologi
- Svennevig, J. (2019) *Kontekst*. Store norske leksikon. Hentet fra: <https://snl.no/kontekst>
- Sørli, K. (2009). Å bli forstått for å kunne forstå - Intersubjektiv tilnærming som endringsbetingelse i arbeid med foreldre-barn-relasjonen. *Fokus på familien*, 38(3), 212-224.
- Teigen, K. H., & Svartdal, F. (2020). *Kjønnsrolle*. Store norske leksikon. Hentet fra:
<https://snl.no/kjønnsrolle>
- Tetzchner, S. v. (2012). *Utviklingspsykologi* (2. utg. ed.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Thornes, K. (2018). Mellom egen barndom og egne barn. *Fokus på familien*(3), 188-202.
doi:10.18261/issn.0807-7487-2018-03-04
- Ulvestad, A. K. (2007). *Klienten - den glemte terapeut: brukerstyring i psykisk helsearbeid*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Vedeler, G. H. (2011). Familien som ressurs i psykososialt arbeid, del I. *Fokus på familien*, 40(4), 263-282.

Vedlegg 1⁸: Godkjennelse fra NSD

Mia Elena Reyes
Østgårdhaven 11
1617 Fredrikstad

Vår dato: 22-06-2017 Vår ref.: 201700259/2/COA/RH Arkiv: 411 Deres dato: 22-06-2017 Tilgangsnummer.: 4265

TILGANG PÅ DATA FRA STATISTISK SENTRALBYRÅS INTERVJUUNDERSØKELSER LOGG easy-to-use, 2007/2008

Du gis herved tillatelse til å benytte data fra nevnte undersøkelse i prosjektet, 'Hva som påvirker samhold eller tilhørighet i familien', slik som beskrevet i søknaden. Tilgang på data fås først når vedlagte taushetserklæring og veiledererklæring er fylt ut og returnert til NSD.

Som bruker forplikter du deg til

- 1) **kun å bruke dataene til det prosjektet som er beskrevet i søknaden.** Dersom du ønsker å bruke dataene til annet formål, må det søkes om ny tilgang.
- 2) **ikke å gi andre personer tilgang til dataene du disponerer.** Dersom andre assisterer deg i bruken av data, må de også underskrive taushetserklæring.
- 3) **å bekrefte via e-post til NSD** at datafilen(e) er slettet etter endt prosjekt eller senest 22-06-2019.
- 4) **å referere til produsent og distributør av dataene** ved å skrive følgende i forord eller fotnote i eventuelle publikasjoner:

"LOGG-studien er finansiert av Norges forskningsråd (prosjekt nr. 168373), Helse- og omsorgsdepartementet, Arbeidsdepartementet, Barne-, likestilling- og inkluderingsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet, Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) og Statistisk sentralbyrå. NorLAG- og LOGG-datasettene er gjennom prosjektet ACCESS Life Course Database del av Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur, finansiert av Norges forskningsråd (prosjekt nr. 195403) og NOVA. Dataene er distribuert av Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS. Ingen av de ovennevnte institusjonene er ansvarlig for analysene av dataene eller de tolkninger som er gjort."

- 5) **å sende en elektronisk kopi av eventuelle rapporter/publikasjoner** som er utarbeidet på basis av dataene, til NSD. Publikasjoner vil bli referert til på våre nettsider og kan, om ønskelig, gjøres tilgjengelig online der.

Vennlig hilsen

Vigdis Kvalheim
Avd. direktør

Christopher Autzen
Rådgiver

⁸ Masteroppgaven ble utsatt til 2020, noe som medfølger at datoen ovenfor er forskjøvet.

Taushetserklæring

for personer som har fått tilgang til individdata fra NSD

Navn: Mia Elena Reyes
Arbeidssted: Høgskolen i Oslo og Akershus
Undersøkelse: LOGG easy-to-use, 2007/2008

Jeg forplikter meg med dette til å

- 1) **kun å bruke dataene til det prosjektet som er beskrevet i søknaden.** Dersom jeg ønsker å bruke dataene til annet formål, må det søkes om ny tilgang.
- 2) **ikke å gi andre personer tilgang til dataene jeg disponerer.** Dersom andre assisterer meg i bruken av data, må de også underskrive taushetserklæring.
- 3) **å bekrefte via e-post til NSD** at datafilen er slettet etter endt prosjekt eller senest 22-06-2019.
- 4) **å referere til produsent og distributør av dataene** ved å skrive følgende i forord eller fotnote i eventuelle publikasjoner:

"LOGG-studien er finansiert av Norges forskningsråd (prosjekt nr. 168373), Helse- og omsorgsdepartementet, Arbeidsdepartementet, Barne-, likestilling- og inkluderingsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet, Norske institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) og Statistisk sentralbyrå. NorLAG- og LOGG-datasettene er gjennom prosjektet ACCESS Life Course Database del av Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur, finansiert av Norges forskningsråd (prosjekt nr. 195403) og NOVA. Dataene er distribuert av Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS. Ingen av de ovennevnte institusjonene er ansvarlig for analysene av dataene eller de tolkninger som er gjort."

- 5) **å sende en elektronisk kopi av eventuelle rapporter/publikasjoner** som er utarbeidet på basis av dataene, til NSD. Publikasjoner vil bli referert til på våre nettsider og kan, om ønskelig, gjøres tilgjengelig online der.

Jeg er kjent med at forskeres taushetsplikt er regulert i forvaltningslovens § 13e. Jeg er videre kjent med at forsettlig eller uaktsomt brudd på taushetsplikten, eller medvirkning til dette, kan straffes med bøter eller fengsel.

Sted *Fredrikstad*

Dato *21.08.17*

Underskrift

Mia Elena Reyes

Tilgangen refererer til tillatelse nr. 4265 og gjelder følgende prosjekt:

Hva som påvirker samband eller tilhørighet i familien

Vedlegg 2: Bivariatanalyse for *deling*

Tabell 10 Bivariate korrelasjoner mellom den avhengige variabelen *deling* og alle de uavhengige variablene

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Deling	1										
2. Sosialt nettverk	,03	1									
3. I arbeid	,13**	,05*	1**								
4. Penger til overs	,03	,14**	,14**	1							
5. Fornøyd med økonomi	,01	,19**	,17**	,50**	1						
6. Fornøyd med parforholdet	,10**	,09**	-,00	,08**	,09**	1					
7. Uenighet om penger	-,05*	-,13**	,01	-,15**	-,19**	-,21**	1				
8. Uenighet om barneoppdragelse	-,08**	-,11**	-,02	-,02	-,07**	-,23**	,30**	1			
9. Uenighet om å få barn	-,08**	,09**	-,02	-,01	-,06*	-,07**	,15**	,29**	1		
10. Fornøydhet med arbeidsfordeling	,14**	,06**	,04	,04*	,11**	,20**	-,14**	-,13**	-,05*	1	
11. Kjønn	-,12**	,03	-,14**	-,03	,00	-,04	-,00	,04*	-,02	-,24**	1

*** $p < .001$ ** $p < .01$ * $p < .05$

¹ Deling (1=deling, 0= du og partner)

² Sosialt nettverk (1=lav – 3 høy grad)

³ I arbeid (1=ja, 0=nei)

⁴ Penger til overs (1=ja, 0=nei)

⁵ Fornøyd med økonomi (1=lav – 3=høy)

⁶ Fornøyd med parforholdet (1=lav – 3=høy)

⁷ Uenighet om penger (1=lav – 3=høy)

⁸ Uenighet om barneoppdragelse (1=lav – 3=høy)

⁹ Uenighet om å få barn (1=lav – 3=høy)

¹⁰ Fornøydhet med arbeidsfordelingen (1=lav – 3=høy)

¹¹ Kjønn (1=kvinne, 0=mann)

Vedlegg 3: Bivariatanalyse for *partner*

Tabell 11 Bivariate korrelasjoner mellom den avhengige variabelen *partner* og alle de uavhengige variablene

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Partner	1										
2. Sosialt nettverk	-,02	1									
3. I arbeid	,04	,05*	1**								
4. Penger til overs	,02	,14**	,14**	1							
5. Fornøyd med økonomi	,01	,19**	,17**	,50**	1						
6. Fornøyd med parforholdet	,01	,09**	-,00	,08**	,09**	1					
7. Uenighet om penger	-,02	-,13**	,01	-,15**	-,19**	-,21**	1				
8. Uenighet om barneoppdragelse	-,00	-,11**	-,02	-,02	-,07**	-,23**	,30**	1			
9. Uenighet om å få barn	-,03	,09**	-,02	-,01	-,06*	-,07**	,15**	,29**	1		
10. Fornøydhet med arbeidsfordeling	,08**	,06**	,04	,04*	,11**	,20**	-,14**	-,13**	-,05*	1	
11. Kjønn	-,21**	,03	-,14**	-,03	,00	-,04	-,00	,04*	-,02	-,24**	1

*** $p < .001$ ** $p < .01$ * $p < .05$

¹ Partner (1=partner, 0= du og deling)

² Sosialt nettverk (1=lav – 3 høy grad)

³ I arbeid (1=ja, 0=nei)

⁴ Penger til overs (1=ja, 0=nei)

⁵ Fornøyd med økonomi (1=lav – 3=høy)

⁶ Fornøyd med parforholdet (1=lav – 3=høy)

⁷ Uenighet om penger (1=lav – 3=høy)

⁸ Uenighet om barneoppdragelse (1=lav – 3=høy)

⁹ Uenighet om å få barn (1=lav – 3=høy)

¹⁰ Fornøydhet med arbeidsfordelingen (1=lav – 3=høy)

¹¹ Kjønn (1=kvinne, 0=mann)

Vedlegg 4: Regresjonsanalyse - kjønn

Tabell 12 Regresjonsanalyse med filter for kjønn

	DU						DELING					
	Modell 1			Modell 2			Modell 1			Modell 2		
	kvinner			menn			kvinner			menn		
	b	BETA	p	b	BETA	p	b	BETA	p	b	BETA	p
Sosialt nettverk middels	-,266	-,239	,000	-,000	,000	,997	,233	,178	,008	,079	,067	,338
Sosialt nettverk høy	-,228	-,229	,001	,014	,058	,386	,188	,161	,019	,036	,034	,631
I arbeid (ja 1)	-,176	-,136	,000	-,022	-,039	,311	,238	,156	,000	,088	,036	,377
Penger til overs (ja 1)	-,020	-,021	,640	-,005	-,020	,657	,036	,032	,474	,012	,010	,827
Fornøyd med økonomi middels	-,008	-,007	,921	-,046	-,168	,016	,079	,061	,409	-,025	-,021	,777
Fornøyd med økonomi høy	,093	,093	,245	-,031	-,124	,108	-,032	-,027	,737	,001	,001	,991
Fornøyd med parforholdet middels	,114	,060	,402	-,086	-,148	,032	,195	,086	,225	-,271	-,106	,143
Fornøyd med parforholdet høy	-,055	-,033	,648	-,093	-,187	,008	,328	,171	,020	-,073	-,034	,651
Uenighet om penger middels	,029	,025	,522	-,004	-,013	,739	,000	,000	,993	-,049	-,039	,346
Uenighet om penger høy	-,057	-,034	,405	,002	,004	,925	,003	,002	,966	-,078	-,043	,313
Uenighet om barneoppdragelse middel	,009	,009	,825	,000	,000	,992	-,049	-,040	,316	,023	,019	,650
Uenighet om barneoppdragelse høy	-,023	-,014	,734	-,021	-,049	,252	,026	,014	,737	-,084	-,045	,319
Uenighet om å få barn middels	,075	,036	,360	-,004	-,009	,812	-,009	-,004	,924	-,128	-,067	,095
Uenighet om å få barn høy	,021	,010	,807	,072	,135	,001	-,185	-,075	,063	-,068	-,029	,503
Fornøyd med arbeidsfordelingen middels	-,122	-,119	,205	-,428	-,954	,000	-,025	-,020	,828	,020	,010	,955
Fornøyd med arbeidsfordelingen høy	-,303	-,309	,001	-,491	-,119	,000	,175	,151	,113	-,020	-,010	,954
Konstant	,852			,635			-,312			,635		
R2	,080			,100			,074			,003		

OSLOMET

OsloMet – storbyuniversitetet , Fakultet for samfunnsvitenskap

Oslo 2020